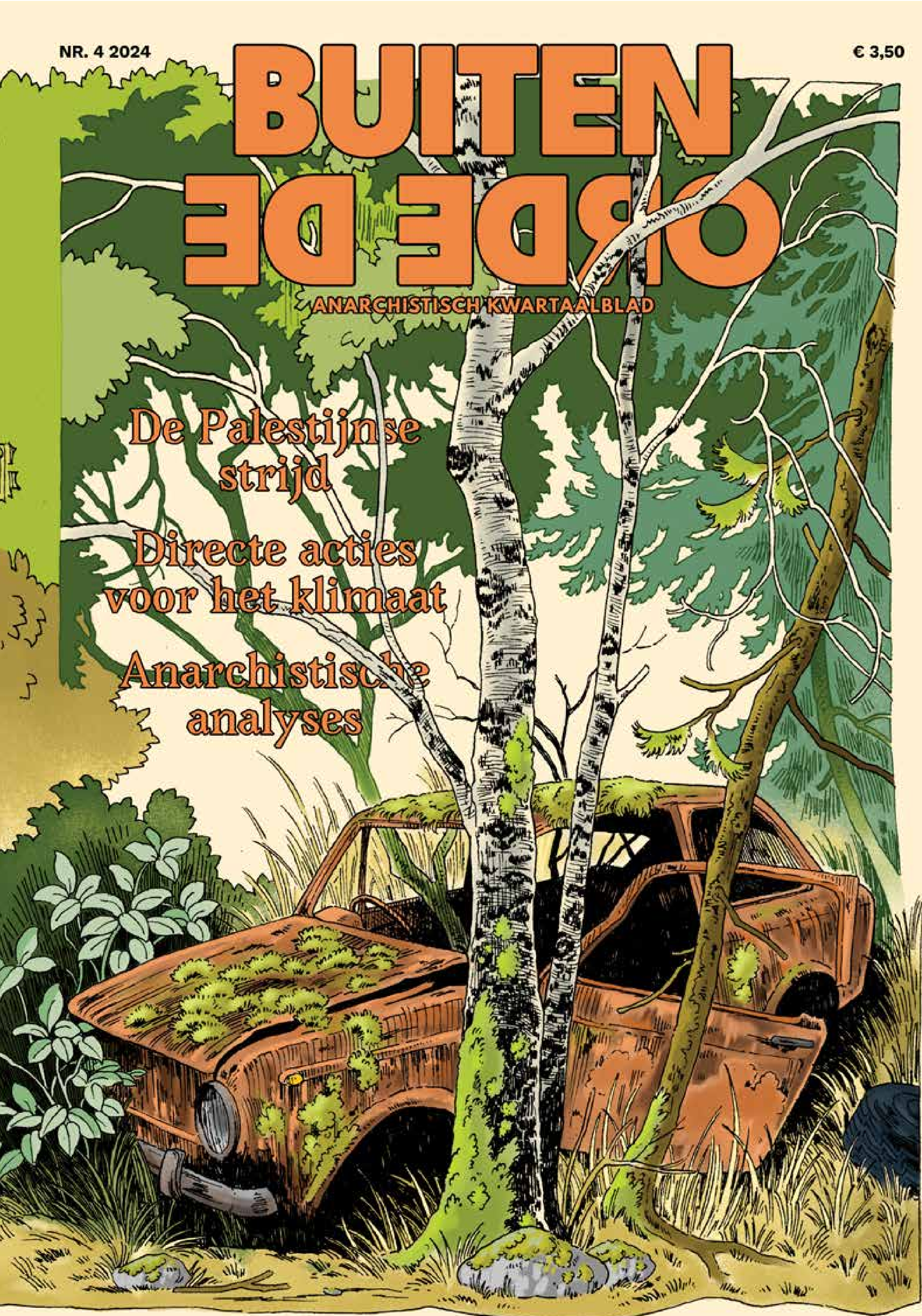

NR. 4 2024
€ 3,50
BUITEN DE ORDE
ANARCHISTISCH KWARTAALBLAD
De Palestijnse strijd
Directe acties voor het klimaat
Anarchistische analyses

BUITEN DE ORDE 4/2024 INHOUDSOPGAVE

Buiten de Orde
Het anarchistische kwartaalblad Buiten de Orde is een uitgave van de Vrije Bond. Standpunten ingenomen in het blad vertegenwoordigen niet noodzakelijkerwijs die van het redactiecollectief. Het blad besteedt aandacht aan een breed scala van onderwerpen en wil daarmee een blad voor de anarchistische beweging zijn. Overname van artikelen met bronvermelding wordt van harte toegejuicht.

Omslagillustraties
Alex Cfourpo

Gebruikte lettertypes
Avara door Raphaël Bastide
Autopia door Antoine Gelgon

Abonnementen
Leden van de Vrije Bond zijn automatisch abonnee van Buiten de Orde; niet-leden kunnen zich abonneren voor € 20,00 per jaar. Voor mensen in de gevangenis is Buiten de Orde gratis. Oude nummers zijn op te vragen bij het secretariaat van de Vrije Bond.

Abonneer je via vrijebond.org/buitendeorde/abonnement en maak o.v.v. 'abonnement Buiten de Orde' €20,00 (meer is ook welkom) over op: IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGBN L2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

Redactie Buiten de Orde
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
redactie@buitendeorde.nl
buitendeorde.org

Secretariaat Vrije Bond
Postbus 16521
1001 RA Amsterdam
secretariaat@vrijebond.nl
vrijebond.org

Vrije Bond
De uitgangspunten van de Vrije Bond waarin onder meer de visie is omschreven staan elders in deze uitgave en de werking Solidariteitskas met alle mogelijkheden tot het financieel ondersteunen van mensen en initiatieven is terug te vinden op de website van de Vrije Bond. Ook het aanmelden als lid of abonnee kan vrij eenvoudig via vrijebond.org.

Losse nummers zijn voor €3,50 te koop bij:

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24, Amsterdam
sjakoo.nl

Vredesburo Eindhoven
Grote Berg 41, Eindhoven
vredesburo.nl

De Lektuurhal
Over de Kelders 10, Leeuwarden

Boekhandel Rosa
Oliemuldersweg 43, Groningen
bookshoprosa.org

Anarchistische boekwinkel
De Opstand, Den Haag
Adres op verzoek:
boekenwinkelopstand@riseup.net

REDACTIONEEL!

Het is geen gemakkelijke tijd om anarchist te zijn. De vermoeidheid en frustratie in de redactie gedurende de afgelopen maanden was dan ook af te lezen aan de gezichten. Elke dag weer opnieuw de media die kritiekloos het racisme, de zionistische propaganda en de spuwende haat van de regering over het land verspreidt. Leugen op leugen op leugen, alleen maar om meer mensen richting extreemrechts te jagen, tegen elkaar uit te spelen en op te zetten. Het is niet iets wat hoopvol stemt.

Tegelijkertijd is dit een *wake-up call*. Het fascisme laat zijn ware aard zien. Steeds meer mensen zien dat dit van kwaad tot erger gaat. Eerst de vluchtelingen, daarna de mensen van kleur, totdat iedereen met een andere mening tot staatsvijand wordt gemaakt – een dynamiek van repressie waarvan het fundament nu in Den Haag gelegd wordt. Ondanks de dreiging van de politieknuppel gaan mensen toch de straat op om te protesteren tegen de genocide door Israël, tegen racisme, en tegen de haat. Want mensen zijn niet ineens van de één op de andere dag veranderd.

Niet al die rechtse stemmers zijn ook per se extreemrechts. Het zijn onze buren, onze collega's, onze familie, en als je met ze praat ligt het veel genuanceerder. Ze zijn gefrustreerd, bang, en vooral boos. Er zijn haast geen betaalbare huizen, de lonen stijgen amper, de zorg is een puinhoop en de rijken worden alleen maar rijker. En ze zien weinig alternatieven voor het stemhokje. Hun verhalen horend, voel je dat ze net zo goed tot het anarchisme aangetrokken zouden kunnen worden, als ze niet door politici en de media mee worden gesleurd in rechtse retoriek en zondebokpolitiek.

Ook internationaal zien we solidariteit als antwoord op crises: hoewel het mooi was om te zien hoe mensen direct netwerken van wederzijdse hulp organiseerden, laten de overstromingen in Valencia en Zuid-Spanje zien wat de desastreuze effecten zijn van klimaatverandering om ons heen. En hoewel de beweging zich wereldwijd blijft uitspreken en verzetten, dendert tegelijkertijd de genocide tegen de Palestijnen onverminderd voort, gevoed door wapens uit de Verenigde Staten (VS) en Europa. Soms is het lastig om te kiezen welke strijd voorrang heeft, maar niet als we ons richten op dat wat deze op het oog verschillende strijden verbindt.

Als we kijken naar de milieuschade die het Israëlische bezettingsleger heeft aangericht, is het duidelijk dat de klimaatstrijd en de strijd voor een bevrijd Palestina niet los van elkaar staan. Denk hierbij aan de hoeveelheden puin en giftige stoffen als gevolg van de onophoudelijke bombardementen, de hoeveelheden rioolwater die de zee in stromen door de verwoesting van elke watervoorziening in Gaza, de hoeveelheid CO_2 die het leger uitstoot met de honderdduizenden militaire vluchten en niet te vergeten de onmenselijke hoeveelheid aan explosieven die het op Gaza, de Westelijke Jordaanoever, Libanon, Syrië, Iran, en Jemen heeft gegooid. Dit is slechts een minuscule greep uit de klimatologische gevolgen van de al meer dan een jaar durende genocide, maar alleen deze informatie al toont de onlosmakelijke verbondenheid van de verschillende strijden tegen onderdrukking en voor de bevrijding van mens, dier en natuur.

Met deze uitgave roepen we dan ook zonder compromis op tot het boycotten van de zionistische entiteit en alle instituties, bedrijven en organisaties die samenwerken met de staat Israël. Het is tijd om alles op alles te zetten, onze solidariteit te laten zegevieren en van de Israëlische staat een pariastaat te maken. Want ook wij zijn niet vrij zolang Palestina niet bevrijd is!

Hoewel we graag alles zouden benoemen, is er in de *Buiten de Orde* niet voldoende plaats om ruimte te geven aan alle strijd tegen onderdrukking die onze kameraden wereldwijd voeren. Toch doen we onze uiterste best om iedere editie weer een representatieve selectie te publiceren, door artikelen te plaatsen over de internationale strijd, analyses over politiek en economie, maar ook wat je kameraden in je eigen stad doen.

In deze *BdO* lees je bijvoorbeeld over hoe de huidige polarisatie in Nederland voortkwam uit de verzuiling, een analyse van de vernietigende praktijken van *private equity* in de zorg en woningbouw, en een toekomstperspectief over hoe woningbouw er in het anarchisme eruit zou kunnen zien. We kunnen lezen over de directe actie van het Tegengas-actiekamp in Pernis en massa-acties van Code Rouge tegen olieraffinaderijen. Daarbij kijken we ook naar wat er lokaal wordt georganiseerd om solidariteit te tonen, zoals de acties van Zaankanters voor Palestina laten zien. Ook hebben we plaatsgemaakt voor stemmen uit de Palestijnse strijd, die duidelijk zijn in hun standpunt tegen de bezettingsmacht en voor een vrij Palestina, van de rivier tot de zee.

Speciaal voor deze feestdagen hebben we een poster meegestuurd die je voor de ramen kunt hangen, zodat deze winter niet de haat maar onze solidariteit de koude klinkers van de straten zal verwarmen. Dat we in onze buurten laten horen dat racisme en fascisme niet welkom zijn. Dat er alternatieven zijn voor de politiek van de haat van deze regering. Een politiek van en voor iedereen, door directe actie, radicale solidariteit en wederzijdse hulp. Ⓐ

Redactie Buiten de Orde

DEADLINES BDO 1, 2025

De deadlines voor het insturen van bijdrages voor de *Buiten de Orde* in 2025 zijn: voor het eerste nummer 1 maart, voor het tweede nummer 1 juni , voor het derde nummer 1 september, en voor het laatste nummer 1 december. De laatste editie zal in januari 2026 worden gepubliceerd.

De Palestijnse strijd: verzet en bevrijding

Speech van Mohamed Khatib

Hieronder lees je een toespraak van Mohammed Khatib, Europees coördinator van Samidoun Palestijnse Gevangenen Solidariteitsnetwerk en lid van het Uitvoerend Comité van de Masar Badil – The Palestinian Alternative Revolutionary Path Movement. Deze speech werd gehouden op de Masar Badil-conferentie die van 1 tot 7 oktober 2024 plaatsvond in Madrid, Spanje. Mohamed Khatib zou tevens op 28 oktober spreken op de Radboud Universiteit in Nijmegen, maar zijn komst werd verboden door de extreemrechtse Nederlandse regering, die normaal zo prat gaat op het zogenoemd verdedigen van de vrijheid van meningsuiting. Het verbod werd uitgevaardigd ondanks dat er volgens de ambtenaren van de Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en de Immigratie- en Naturalisatiedienst (IND) onvoldoende rechtsgrond was om Khatib de toegang tot het land te ontzeggen. Dit toont eens te meer aan dat het huidige kabinet bestaat uit pro-zionistische racisten die alles op alles zetten om de Palestijnse strijd te criminaliseren en het zionistische regime te ondersteunen in het plegen van oorlogsmisdaden en genocide. Omdat de regering wil voorkomen dat Khatib een podium krijgt in Nederland, hebben we als redactie van *Buiten de Orde* besloten in samenwerking met Samidoun Nederland een speech van Khatib te transcriberen en vertalen, zodat Khatib en Samidoun alsnog het podium krijgen dat ze verdienen om zich uit te spreken voor het recht van het Palestijnse volk op gewapend verzet

Tekst en vertaling door Samidoun Nederland

Beeld zeloot

Ik ben hier niet om het Spaanse volk de les te lezen over verzet. Jullie hebben een lange en trotse geschiedenis van verzet hier in Spanje. Ik geloof niet dat onze rol als Palestijnen vandaag de dag is om hierheen te komen, asiel aan te vragen, jullie taal te leren en dan uit te leggen wat kolonialisme betekent. We zijn hier ook niet om te rechtvaardigen waarom het Palestijnse volk zich heeft verzet, zich blijft verzetten en zich altijd met alle middelen zal verzetten tegen deze Europese, zionistische, witte, koloniale beweging die in Palestina bestaat.

Zionisme is geen beweging uit het Midden-Oosten. Zionisme is geen beweging die is ontstaan in Jeruzalem, Haifa of Yaffa. Zionisme is een Europees, koloniaal project dat is ontstaan in Bazel, Zwitserland. En vandaag, terwijl ik hier sta, zijn onze kameraden uit Bazel bij ons – het bewijs dat de geschiedenis verandert.

Als Palestijnen, als Arabieren en als mensen uit de regio met verschillende achtergronden, hebben we de plicht om het zionisme in Palestina te verslaan. Dit betekent dat we de koloniale staat Israël moeten ontmantelen. We moeten de instituten breken, het leger ontmantelen, de nederzettingen afbreken en de bedrijven ontmantelen die wapens produceren om de bezetting in stand te houden. We moeten het hiërarchische systeem vernietigen dat Palestijnen tientallen jaren heeft uitgebuit, waardoor we goedkope arbeidskrachten zijn geworden, bijna als slaven, die nederzettingen bouwen in ons eigen land.

De Palestijnse Revolutie en de Palestijnse Autoriteit

Dit is de realiteit waarin we leven als Palestijnen in de diaspora. Ik ben geboren in de jaren negentig, na de Oslo-akkoorden, en ben opgegroeid in de nasleep ervan. Tegen de tijd dat mijn generatie volwassen werd, bestond de Palestijnse massabeweging in de diaspora niet meer zoals daarvoor. Oslo markeerde zijn vernietiging, hoewel ik zou willen beweren dat dit veel eerder begon. In 1973 begonnen Palestijnen die actief waren in de Palestijnse Bevrijdingsorganisatie (PLO) al te praten over de mogelijkheid van een Palestijnse staat. Die discussie betekende het begin van de fragmentatie van de Palestijnse beweging. Als we het hebben over de moderne Palestijnse Revolutie, duurde die eigenlijk maar van 1967 tot 1973. Daarna kwam het moment van vernietiging.

Onze massaorganisaties – de feministische vakbonden, vrouwenbonden, arbeidersbonden, studentenbonden en de kleuterscholen – werden allemaal door het Palestijnse volk opgebouwd. Arme mensen in vluchtelingenkampen gebruikten hun geld, goud, arbeid en bloed om deze instellingen op te richten. Deze werden vernietigd en vervangen door de Palestijnse Autoriteit, de zogenaamde PA.

Deze vervanging was niet alleen het werk van de Palestijnse rechtervleugel. Het werd gedaan met de steun van de zionistische entiteit en een coalitie van Europese machten, waaronder de Europese Unie. Zelfs Europese sociaaldemocraten speelden een vuile rol in de steun aan de Palestijnse rechtervleugel om de PLO te transformeren van een bevrijdingsbeweging in een bureaucratie die de belangen van de Palestijnse bourgeoisie diende.

Onze eis als Palestijnen is bevrijding nu. Bevrijd Palestina, van de rivier tot de zee

Vandaag zien we de gevolgen. We hebben duizenden politieke gevangenen die wegkwijnen in Israëlische gevangenissen. Gaza kampt met genocide, terwijl de Westelijke Jordaanoever etnische zuiveringen ondergaat. Palestijnen in PA-gevangenissen lijden onder de martelingen en repressie, gefinancierd en getraind door de Europese Unie voor zogenaamde 'veiligheidscoördinatie' met Israël. Dit is onze realiteit.

Maar onze eis is niet een 'staakt-het-vuren nu'. Een staakt-het-vuren is niet genoeg. Zelfs vóór 7 oktober, waarna het bloedbad in Gaza escaleerde, was de zionistische koloniale machine ons al aan het vermoorden. Dit is een voortdurende genocide. We zagen het in Sabra en Shatila, in Tel al-Zaatar, in Deir Yassin en in zoveel bloedbaden vóór 1948 en daarna. Onze eis als Palestijnen is bevrijding nu. Bevrijd Palestina, van de rivier tot de zee.

Wie zijn onze vijanden?
Wij, als Palestijnen, kennen onze vijanden goed. Onze vijanden zijn het zionisme, kapitalisme, imperialisme, Europees kolonialisme en Arabische reactionaire regimes. Sommige leden van de Palestijnse bourgeoisie profiteren zelfs van de bezetting, terwijl onze mensen sterven.

Onze vijanden zijn het zionisme, kapitalisme, imperialisme, Europees kolonialisme en Arabische reactionaire regimes

Terwijl Gaza te maken heeft met genocide en de Westelijke Jordaanoever etnische zuiveringen ondergaat, doen sommige Palestijnen zaken met de bezetting. Sommigen hebben ID-kaarten waarmee ze vrij door de luchthaven van Tel Aviv kunnen reizen. Maar wij beschouwen hen niet als onderdeel van de nationale Palestijnse beweging. Wij zien hen niet als mensen waarmee we ons in onze strijd moeten verenigen.

De eenheid van het Palestijnse volk
Ondanks deze uitdagingen is het Palestijnse volk niet verdeeld. Wij staan verenigd achter ons verzet. Wij staan verenigd om Palestina te bevrijden, van de rivier tot aan de zee.

Deze eenheid betekent niet dat we allemaal hetzelfde zijn. Wij zijn een samenleving met politieke verschillen en klassenverschillen. Wij zijn geen homogene groep. Onze diversiteit is onderdeel van wie we zijn. Arbeiders, intellectuelen, revolutionairen – we maken allemaal deel uit van deze strijd.

Sinds Oslo zijn we gereduceerd tot solidariteitsactivisten, en dat zullen we nooit accepteren

Als Palestijnen in de diaspora hebben we bijgedragen aan de opbouw van de PLO en de politieke partijen. We hebben bijgedragen aan de Eerste Intifada en de Tweede Intifada. Maar sinds Oslo zijn we gereduceerd tot solidariteitsactivisten, en dat zullen we nooit accepteren. We zullen onze identiteit als Palestijnen niet opgeven. Dat zou betekenen dat we onze rechten en onze claim op ons thuisland in gevaar brengen.

De diaspora en de wereldwijde strijd
Ons volk in Gaza heeft een sterk gewapend verzet opgebouwd, ondanks dat ze sinds 2006 belegerd wordt. Vluchtelingen in Libanon, beroofd van rechten, inkomsten en hulp, blijven zich sterk inzetten voor verzet. Palestijnen in ballingschap, zelfs zij die geen Arabisch meer spreken of het land van hun voorouders niet meer kennen, blijven nauw verbonden met de strijd voor bevrijding.

Dit gaat niet alleen over land. Het gaat over een menselijke missie: het verslaan van het zionisme en alle vormen van kolonialisme en onderdrukking. Als we erin slagen het zionisme in Palestina te verslaan, zullen we wereldwijd bevrijdingsbewegingen inspireren. Deze strijden zijn onderling verbonden.

Als we erin slagen het zionisme in Palestina te verslaan, zullen we wereldwijd bevrijdingsbewegingen inspireren

Wij Palestijnen weten dat we niet de enigen zijn die lijden onder het kolonialisme. Genocide vindt nu plaats in Congo en Soedan. Het kolonialisme gaat door in Zuid-Afrika en Venezuela. Zwarte en inheemse gemeenschappen in de Verenigde Staten, Canada en Australië leven nog steeds onder systemen van onderdrukking en bezetting. Als Palestijnen is het onze taak om te verenigen met alle onderdrukte volkeren en mensen om samen een front te bouwen dat daadwerkelijke bevrijding kan brengen.

Palestina bevrijden, de Arabische wereld bevrijden
De strijd om Palestina te bevrijden is ook een strijd om de Arabische wereld te bevrijden van het imperialisme. Amerikaanse en Europese machten domineren onze regio en exploiteren haar natuurlijke hulpbronnen en mensen. Van Irak tot Jemen en Syrië zien we dezelfde instrumenten van koloniale onderdrukking aan het werk.

Zelfs hier in Europa werpt het kolonialisme een grote schaduw. Politie-eenheden worden getraind in Israël. Maar tegen wie worden ze getraind om te vechten? Ze worden getraind om tegen jou te vechten: de arbeidersklasse, immigranten en gemeenschappen die zich verzetten tegen uitbuiting en onderdrukking.

De rol van links
In het verleden speelde internationaal links een belangrijke rol in de steun aan Palestina. In de jaren zeventig en tachtig stonden revolutionaire bewegingen uit Japan, Duitsland, Spanje en elders achter ons. Ze organiseerden solidariteitscampagnes, openden instellingen en sloten zich zelfs aan bij de gewapende strijd.

Tegenwoordig hebben veel linkse groeperingen ons in de steek gelaten. Als ze een zetel in het parlement krijgen, distantiëren ze zich van Palestina en vooral van het Palestijnse verzet, en onderhouden ze liever banden met corrupte Palestijnse ambassadeurs en ambtenaren die de status quo van de bezetting in stand houden.

Internationaal links moet terugkeren naar zijn wortels en de wereldwijde strijd voor rechtvaardigheid en bevrijding steunen

Maar we moeten ook naar onszelf kijken. Het Palestijns links is vandaag de dag zwakker dan in het verleden, en we moeten ons afvragen waarom. Islamitische bewegingen ontvangen internationale steun, zelfs van de armste gemeenschappen in landen als Pakistan en Afghanistan, die donaties sturen. Waar is dezelfde steun voor revolutionaire bewegingen als het Volksfront voor de Bevrijding van Palestina (PFLP) en het Democratisch Front voor de Bevrijding van Palestina (DFLP)? Internationale links moet terugkeren naar zijn wortels en de wereldwijde strijd voor rechtvaardigheid en bevrijding steunen.

Samidoun en Masar Badil
Als Samidoun en Masar Badil blijven we ons verzetten tegen koloniale onderdrukking en repressie. Wij zijn een Palestijns, Arabisch en internationalistisch netwerk dat zich inzet om onze politieke gevangenen te steunen en strijd over de hele wereld met elkaar te verbinden.

Wij beweren niet dat we de bevrijding van Palestina leiden. Alleen het Palestijnse gewapende verzet kan dat. Maar we maken deel uit van de beweging, versterken stemmen en bouwen solidariteit op.

Het werk van Samidoun is niet gemakkelijk. We hebben leden in Palestina die niet bij naam genoemd mogen worden vanwege hun veiligheid. Ze werken ondergronds, worden gearresteerd en gemarteld, maar ze blijven de toekomst van onze beweging opbouwen.

Eén democratisch Palestina
We vechten om de zionistische staat Israël te ontmantelen, maar we zijn er niet om gemeenschappen te vernietigen. Het Palestijnse volk heeft sinds de begindagen van de revolutie een duidelijke oplossing voorgesteld: een vrij, democratisch Palestina van de rivier tot de zee. Een plek waar iedereen, ongeacht achtergrond, in gelijkheid en rechtvaardigheid kan leven, vrij van zionisme, racisme en fascisme.

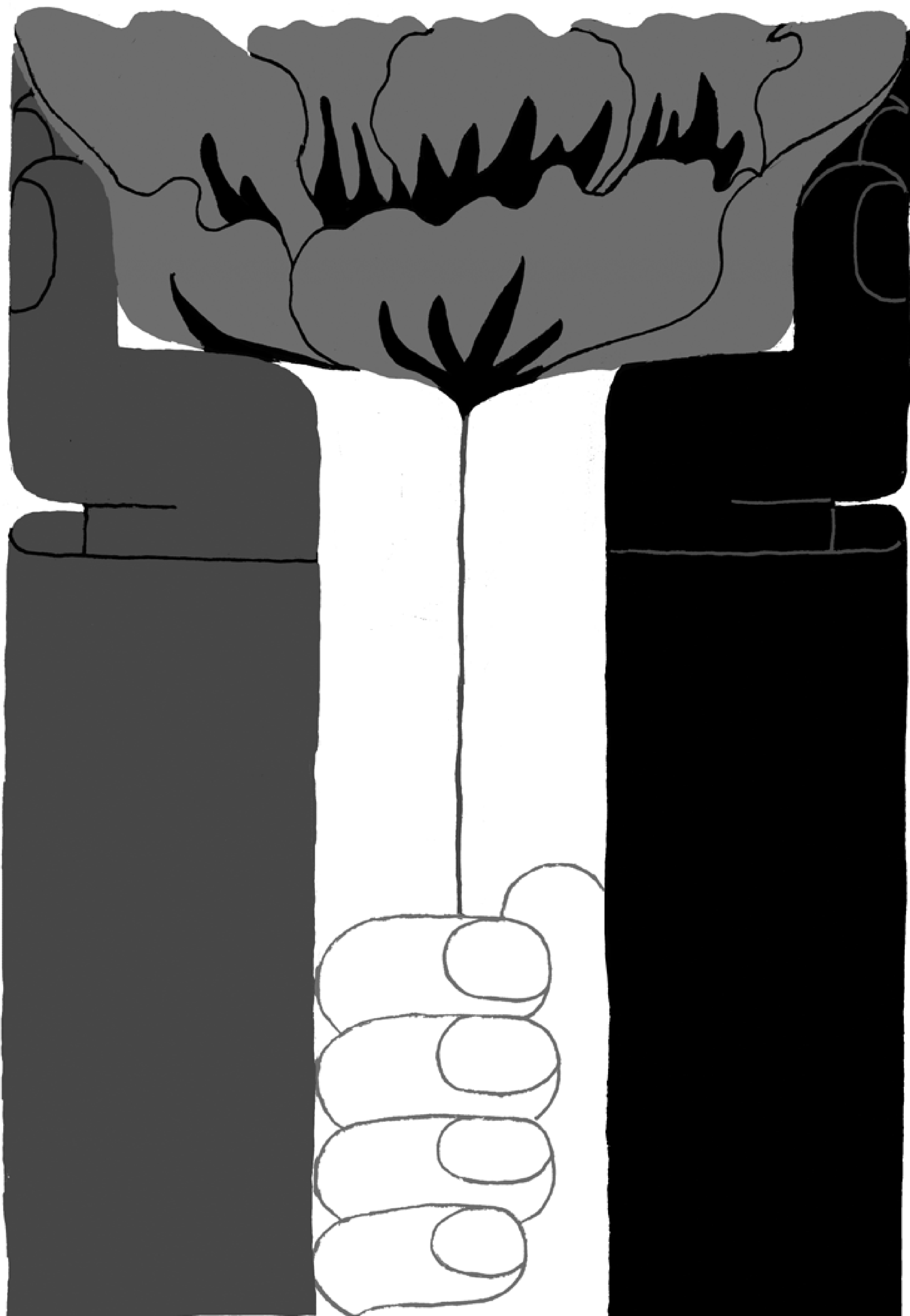
In een bevrijd Palestina zullen we andere bewegingen voor bevrijding wereldwijd trainen en ondersteunen. De lessen van Gaza's veerkracht zullen overal ter wereld de strijd tegen kolonialisme en bezetting inspireren.

We vechten om de zionistische staat Israël te ontmantelen, maar we zijn er niet om gemeenschappen te vernietigen

Een nieuw tijdperk van bevrijding
Sinds 7 oktober bevinden we ons niet langer in het tijdperk van de Nakba en genocide. We bevinden ons in het tijdperk van bevrijding. Palestijnse strijders in Gaza, de Westelijke Jordaanoever en de vluchtelingenkampen hebben de koloniale machten de loef afgestoken.

Dit is een moment van transformatie, niet alleen voor Palestina maar voor de wereld. De Palestijnse strijd is onderdeel van de wereldwijde strijd tegen het imperialisme. Samen zullen we het zionisme, het imperialisme en het kolonialisme ontmantelen.

Lang leve 7 oktober! Lang leve het Palestijnse gewapende verzet! Ⓐ

De Palestijnse strijd in Nederland

Repressie bestrijden en verzet versterken

De Palestijnse bevrijdingsbeweging wordt geconfronteerd met meedogenloze repressie in Nederland, nu de Nederlandse staat steeds meer medeplichtig is aan de zionistische genocide. Palestijnse activisten, solidariteitsorganisaties en bondgenoten worden op verschillende manieren aangevallen, van lastercampagnes tot surveillance, van wettelijke verboden tot gewelddadige provocaties. Dit weerspiegelt een bredere poging om de hele Palestijnse strijd te criminaliseren en stemmen die bevrijding en rechtvaardigheid eisen het zwijgen op te leggen.

Tekst door Samidoun Nederland

Beeld zeloot

Sinds het ontstaan van Israël ondersteunt de Nederlandse regering de zionistische bezetting van Palestina door middel van geld, wapens en politieke steun. Deze medeplichtigheid blijkt ook uit de aangenomen parlementaire moties om Palestijnse solidariteit te criminaliseren en pogingen om antizionisme gelijk te stellen aan antisemitisme. Het recente tweejarige inreisverbod voor Mohammed Khatib, de Europese coördinator van Samidoun, is een voorbeeld van deze repressie. Dergelijke maatregelen staan niet op zichzelf, maar maken deel uit van een grotere strategie om de Palestijnse beweging te ontmantelen en de internationale solidariteit te ondermijnen.

De Palestijnse bevrijdingsbeweging wordt geconfronteerd met meedogenloze repressie in Nederland

Palestijnse activisten in Nederland worden regelmatig lastiggevallen en in de gaten gehouden, terwijl pro-zionistische provocaties straffeloos toenemen. Dit zagen we eerder in november in Amsterdam, waar zionistische hooligans vrij baan kregen om Palestijnse, islamitische en activistische Amsterdammers aan te vallen, taxichauffeurs aan te vallen, Palestijnse vlaggen te stelen en ruiten in te gooien. De politie trad daarna gewelddadig op tegen jongeren die hun mensen en stad verdedigden, en tegen pro-Palestijnse demonstranten. Iedereen die het waagt de Israëlische genocide of bezetting te bekritiseren of de Nederlandse steun daarvoor aan te vechten wordt aangevallen. Daarnaast kunnen we ons allemaal herinneren hoe de politie dit jaar optrad tegen de dappere studenten die hun lichamen in de strijd gooiden voor Palestina en het boycotten van Israël.

De repressie van Samidoun, waaronder een motie om onze organisatie op de Nationale Sanctielijst Terrorisme te zetten, is een symptoom van deze bredere trend. Zionistische media en politici proberen het Palestijnse verzet te ondermijnen en het pleiten voor gevangenenrechten en antikoloniale strijd te criminaliseren. Deze acties leggen het racistische en koloniale fundament van Nederland bloot, dat prioriteit geeft aan de straffeloosheid van Israël boven de rechten van de onderdrukten.

En Samidoun is niet de enige die met deze aanvallen te maken krijgt. De bredere beweging voor Palestijnse bevrijding in Nederland, waaronder studentengroepen, culturele organisaties en mensenrechtenverdedigers, worden geconfronteerd met censuur, laster en repressie. Zionistische groeperingen worden aangemoedigd door de Israëlische en Nederlandse staat om Palestijnse activisten aan te vallen.

Ondanks, of zelfs dankzij, deze repressie groeit het verzet. De acties van de mensen die Amsterdam beschermden tegen zionistische hooligans is een afspiegeling van het bredere antizionistische sentiment in de samenleving en toont de veerkracht van Palestijnse solidariteit. Protesten hebben het afgelopen jaar mensen van alle achtergronden aangetrokken, verenigd in hun verzet tegen Israël en de Nederlandse medeplichtigheid. Deze demonstraties zijn meer dan symbolisch; ze zijn een trotse afwijzing van staatsrepressie en een oproep voor de bevrijding van Palestina van de rivier tot aan de zee.

De moed van Palestijnse activisten en hun bondgenoten in Nederland belichaamt de wereldwijde strijd voor bevrijding. Zionistische provocaties en Nederlandse repressie versterken alleen maar onze vastberadenheid om het koloniale geweld van Israël bloot te leggen en gerechtigheid te eisen voor het Palestijnse volk. We worden daarin gesterkt door het voorbeeld van het dappere Palestijnse volk in Gaza, de Palestijnse gevangenen, en eenieder die de gruweldaden van Israël dagelijks confronteert.

De Palestijnse strijd staat niet op zichzelf, maar is verweven met de wereldwijde strijd tegen kolonialisme, racisme en imperialisme. De repressie in Nederland weerspiegelt bredere patronen van het tot zwijgen brengen van volksbewegingen, van hardhandig optreden tegen klimaatactivisten tot aanvallen op antiracistische organisatoren. De aansluiting van de Nederlandse staat bij het zionisme weerspiegelt zijn diepgewortelde koloniale erfenis, maar biedt ook een kans om allianties te smeden tussen diverse groepen mensen.

Als Samidoun roepen we alle revolutionaire krachten op om de strijd voor Palestijnse bevrijding te intensiveren. De Palestijnse bevrijding is een strijd voor wereldwijde rechtvaardigheid – een strijd tegen elk systeem van onderdrukking dat winst boven mensenrechten stelt.

De Palestijnse bevrijding is een strijd voor wereldwijde rechtvaardigheid

Nu meer dan ooit moeten we ons verzet intensiveren. Organiseer je, verzet je en bouw bewegingen tegen het zionisme, kolonialisme en de repressieve systemen die ze in stand houden. Steun Palestijnse gevangenen, boycot Israël en spreek je uit tegen de steeds hardere staatsrepressie. De Nederlandse staat en zijn bondgenoten proberen ons misschien te onderdrukken, maar ze kunnen de stijgende vloedgolf van wereldwijd verzet niet stoppen.

Voor een vrij Palestina van de rivier tot aan de zee!

Lang leve het Palestijnse volk en hun verzet! Ⓐ

De Palestijnse strijd staat niet op zichzelf, maar is verweven met de wereldwijde strijd tegen kolonialisme, racisme en imperialisme

ZAANKANTERS ZEGGEN NEE TEGEN GENOCIDE!

Beeld ter herdenking van de Febuaristaking in Zaandam, versierd met keffiyehs.

‘De mensen in Palestina hebben het recht zich te verzetten tegen de bezetting van hun land. Dat recht hadden ze vorig jaar, op 7 oktober. Dat recht hebben ze vandaag nog steeds.’ Passage uit video ‘7 oktober – Dag Van Verzet’, uitgebracht door Zaankanters voor Palestina op 7 oktober 2024, een jaar na de start van de huidige genocide door Israël op de Palestijnen.

Tekst Joke Kaviaar, op eigen titel

Woon je in de regio Zaanstreek-Waterland? Doe ook mee!
Sinds januari van dit jaar demonstreren Zaankanters voor Palestina wekelijks op donderdag van zes tot zeven uur 's avonds bij de in- en uitgang van station Zaandam. In het najaar van 2023 waren er al demonstraties geweest in Zaandam. Onder meer bij de modeketen Zara in het stadscentrum. Deze had namelijk het idee opgevat een reclamecampagne te voeren met paspoppen die in lakens gewikkelde dode Palestijnen moesten verbeelden.

Na deze demonstraties bleef het aanvankelijk stil in de Zaanstreek. Tot een groepje Zaankanters besloot zich aan te sluiten bij de *sit-ins* op stations. Wat op 21 december 2023 begon met de eerste sit-in, toen nog elke twee weken in veel steden tegelijk, is een blijvend terugkerende actie geworden. Maar Zaankanters voor Palestina, zoals de groep sinds januari 2024 heet, doet nog veel meer en zal dat blijven doen zolang de genocide op Palestijnen doorgaat. Sterker nog, we zullen niet rusten zolang de zionistische staat Israël nog bestaat, apartheid en verdrijving nog dagelijkse praktijk zijn, en zolang de Nederlandse overheid de koloniale ideologie van het zionisme nog actief steunt door politieke propaganda, geld en wapenhandel.

Zaankanters voor Palestina bestaat doorgaans uit vijftien tot twintig mensen die elke week weer voor het station staan om passagiers te informeren, te confronteren en bij de strijd te betrekken. Zo zijn we altijd te vinden om bij aan te sluiten. Er komen dan ook geregeld nieuwe mensen bij. Ze hebben van ons gehoord, of kwamen de actie een week eerder tegen en namen de uitnodiging aan om de volgende keer mee te doen. Duizenden flyers en stickers zijn er uitgedeeld. Spectaculaire of opvallende acties zijn het niet. Maar stel je eens voor, als in elke plaats voortdurend acties zouden zijn, hoeveel mensen je kunt bereiken die daarna bereid zijn naar grote demonstraties te komen en op andere manieren in actie te komen. De Zaanse activisten zijn zelf ook geregeld te vinden bij acties elders in het land. Zoals bij de demonstratie tegen de komst van de Israëlische president Herzog bij de opening van het Nationaal Holocaustmuseum, de eerste blokkade van de Kromhout Kazerne in Utrecht, studentenacties op Roeterseiland en het Binnengasthuisterrein in Amsterdam… De lokale groep is dus ook een affiniteitsgroep en onderhoudt contacten met groepen elders in het land.

Station Palestina
Terwijl mensen de treinen uitstromen klinkt de omroeper van de NS: 'Beste reizigers, helaas moeten wij u mededelen dat u betrokken bent bij genocide. Nederland staat weer aan de verkeerde kant van de geschiedenis.' Verbaasd kijken mensen op. Wat zegt die omroeper nou?! 'Israël hongert miljoenen onschuldige mensen uit, gooit er bommen op, en vernietigt hun cultuur en geschiedenis.' De gebruikte boodschap, die niet van de NS komt maar van Zaankanters voor Palestina, wordt geregeld gewijzigd vanwege recente gebeurtenissen en doorbreekt even het scanderen van leuzen. Er heeft wel eens iemand, die dacht dat we toegang tot het omroepsysteem hadden, geklaagd bij de NS. De NS haastte zich te zeggen dat het '*from the river to the sea, Palestine will be free!*' uit de draagbare geluidsbox van demonstranten kwam. De NS kon toch onmogelijk aan de goede kant van de geschiedenis staan, nietwaar?

Tegenstand of niet, elke week weer treft de reiziger een uit volle borst leuzen roepende groep

Zodra reizigers de stationsuitgang naderen, zien ze de Palestinavlaggen al zwaaien. Ze zien de borden die mensen vasthouden. Wat dan volgt is herkenning of zelfs dankbaarheid, of een diepe zucht van ergernis. Een sticker of pamflet wordt met graagte aangenomen of vriendelijk geweigerd. Een enkele keer moppert iemand wat of steekt een middelvinger op. Tegenstand of niet, elke week weer treft de reiziger een uit volle borst leuzen roepende groep: 'Nederland schande, bloed aan je handen!' en 'Zaankanters *are saying NO to genocide!*'

Wie wil kan een poster meenemen of een Palestijnse vlag. Zo nu en dan komen er wat handhavers langs om een kijkje te nemen. Op een enkele schermutseling met een zionist na, verlopen de acties zonder problemen. Vaak klinkt er ook muziek of wordt er gezongen: 'Leve Palestina', de Nederlandse vertaling die enkele Zaankanters hebben gemaakt van het gelijknamige lied van Kofia, met ondertiteling te vinden op het Instagramaccount, zodat iedereen die dat wil het kan meezingen en overnemen. Ook bij de demonstratie tegen de komst van Herzog werd het een paar keer door een flinke groep mensen gezongen terwijl ze tegenover de ME stonden. Maar op de overdekte plek voor het station galmt het pas echt goed: 'De hele wereld weet dat dit ons land is!' En zo is het. En daarom staan we er ook steeds weer: om de oogkleppen af te rukken, om medestanders te vinden. Want we willen niet medeplichtig worden gemaakt aan volkerenmoord door een regering die, terwijl ik dit schrijf, van plan is om nog eens tweehonderdvijftig miljoen in Israëlische wapenproductie van het bedrijf Rafael, medeverantwoordelijk voor de doorlopende genocide, te investeren.

Zaans verzet
Je moet ergens beginnen, en wat is er beter dan

je eigen woonplaats? Om nog meer mensen te bereiken zoekt Zaankanters voor Palestina de plekken en gelegenheden op waar mensen samenkomen. Bijvoorbeeld bij de herdenking van de Februaristaking. De Zaanstreek staat bol van de verhalen over verzet en verzetsstrijders in de Tweede Wereldoorlog. Er zijn dan ook tal van beelden en monumenten te vinden die het verzet en de Holocaust herdenken. Want: dat nooit meer! Daar zijn we het natuurlijk helemaal mee eens. Alleen moet je het dan wel in de praktijk willen brengen. Zodoende ontstond het plan om deel te nemen aan de herdenking van de Februaristaking. Niet om de strijd aan te gaan met de herdenking. Het gaat er immers niet om nabestaanden te kwetsen, maar juist om de nagedachtenis van de stakers van toen te eren met het verzet van nu. Er werd daarom contact gezocht met de organisatie van de Februaristaking om hen te laten weten dat we van plan waren om te komen. Dat had het plaatselijke 4-5 mei comité eigenlijk liever niet, maar men vond tegelijkertijd dat het ons niet geweigerd kon worden. Dat er iets niet klopt aan een herdenking zonder de consequenties te trekken uit het ‘dat nooit meer’ valt immers niet te ontkennen.

Het zal je niet verbazen dat zodra onze deelname bekend werd, de lokale fractie van de PVV daar niet zo blij mee was en tweette: ‘Ook in #Zaandam zal de herdenking van de #Februaristaking worden ontsierd door Pro-Palestina demonstranten. (...) Om deze reden zal de PVV Zaanstad dit jaar niet aanwezig zijn bij de herdenking.’ Dat beschouwden we vast als een overwinning. Een fascistische partij hoort niet thuis bij een antifascistische herdenking.

De februaristakers kwamen in opstand. Dat was juist. Nu is het onze beurt om het juiste te doen

Op 26 februari was het dan zover. Met een krans bij ons om bij de beeldengroep ‘Februaristaking’ te leggen, een groot spandoek met de tekst ‘Dat nooit meer geldt nu voor Gaza’ en een flinke stapel flyers togen we die gure maandagmorgen naar het plein voor het Zaantheater waar de plechtigheid werd gehouden. Om de genocide zichtbaar te maken en tegelijk respect te betuigen voor al die strijders voor de vrijheid toen. Voor de strijders voor de vrijheid van Palestina nu. ‘Staakt staakt staakt! Eis de bevrijding van Palestina!’ kopte de flyer en besloot met: ‘De februaristakers kwamen in opstand. Dat was juist. Nu is het onze beurt om het juiste te doen.’ En dat dan in de talen Nederlands, Engels en Arabisch.

Het verliep allemaal zoals we wilden. Niet iedereen was er blij mee, maar tegenstand kregen we niet. Allicht viel er achteraf wel weer wat te mopperen. Er werden vragen in de gemeenteraad gesteld door de ChristenUnie die misbruik van de huisstijl van de gemeente

Zaanstad zag in de flyer. Stel je voor dat mensen zouden denken dat de oproep tot verzet uit de gemeente was gekomen! De zorg daarover is natuurlijk belangrijker dan de boodschap van het pamflet...

Bevrijding. Maar voor wie?
Elke dag zijn we getuige van een volgende terroristische daad van het zionistische regime van Netanyahu. Deze breiden zich intussen uit naar Libanon; beelden van mensen in brand; kinderen onder het puin; gerichte aanvallen op mensen in tentenkampen. En zo worden Palestijnen al sinds 1948 van hun land verdreven en vermoord.

We zien de vastberaden strijd, de weerbaarheid van de mensen in Gaza en op de Westelijke Jordaanoever. We zien de sleutels in de handen van ouderen die tijdens de Nakba van 1948 uit hun huis zijn verjaagd. Sleutels waar ze aan vasthouden omdat zij eens op een dag terug zullen keren. Tegelijk blijven we de herhaling horen van de leugens over 7 oktober toen Hamas met operatie Al-Aqsa Vloed met paragliders en bulldozers uit de openluchtgevangenis die Gaza heet brak. Veel van die leugens zijn allang ontkracht maar blijven worden herhaald om de genocide op het Palestijnse volk goed te praten als 'zelfverdediging'. Leugens over verkrachting als wapen, over afgehakte kinderhoofden. We weten allemaal wat Israël intussen al vele jaren lang doet, namelijk precies een veelvoud daarvan. Was 7 oktober een bloedige dag? Zeker. Maar het die dag vergoten bloed verbleekt bij al het vergoten bloed van Palestijnen sinds 1948. Bovendien is het allang duidelijk dat Israël door het hanteren van het Hannibal Directive[1] zelf veel doden op zijn geweten heeft op die dag. Het is intussen ook genoegzaam bekend dat een door Hamas voorgestelde ruil van gijzelaars reeds door Israël werd afgewezen op 9 en 10 oktober 2023.

Het zionistisch regime wil helemaal geen vrede. Het regime offert de door Hamas gegijzelde mensen op voor een groter belang: het gas aan de kust van Gaza en de vestiging van nog meer illegale nederzettingen (overigens is heel Israël een grote illegale nederzetting). Nederzettingen in Gaza maar ook nog meer op de Westelijke Jordaanoever, waar kolonisten met steun van het leger hun eigen Nakba houden. Elke keer weer roept terrorist Netanyahu: 'Hamas zit daar'. Maar het ging nooit om Hamas. Het gaat erom de Palestijnse bevolking na reeds 76 jaar onderdrukking nu versneld uit te roeien. Dat elke daad van onderdrukking alleen maar meer mensen tot verzet dwingt spreekt vanzelf. Voor elke vermoorde verzetsstrijder staan er vele andere op. Het wordt tijd dat Palestina bevrijd wordt!

Toen 5 mei naderde, konden we slechts zeggen: Bevrijding vieren? Niemand zal vrij zijn tot Palestina vrij is van het juk van de zionistische apartheidsstaat Israël. Maar hoe gaan we dat duidelijk maken? In de aanloop naar Bevrijdingsdag op 5 mei werd daarom een poster gemaakt met een grote rode arm en vuist met daarin de tekst: 'Niemand is vrij totdat Palestina vrij is'. Deze werd in grote oplages gedrukt en via sociale media aangeboden aan andere groepen in het land. Een bevrijdingstour door Zaandam werd op touw gezet. 'Wil je 5 mei een Palestinaposter voor je raam hangen? Kom dan een van deze dagen op de genoemde locaties zo'n poster halen! Of natuurlijk in je eigen gemeente als deze met ons meedoet met de bevrijdingsactie!' De bevrijdingstour startte op 19 april bij de Sultan Ahmed-moskee en duurde tot en met 4 mei. In het stadscentrum en bij winkelcentra in verschillende buurten stonden we met vlaggen en borden, zoals we ook elke week bij het station staan. Nu met een tafel met posters en vlaggen om uit te delen. En dat lukte zo goed dat we even bezorgd waren of we wel genoeg hadden. Op 5 mei zeiden heel veel Zaankanters: 'Niemand is vrij totdat Palestina vrij is!' En veel posters hangen er nog.

Het zionistisch regime wil helemaal geen vrede

De 5 mei-acties waren nog maar net voorbij toen we er getuigen van waren dat op 8 mei met veel politiegeweld de studentenbezetting van het Binnengasthuisterrein werd beëindigd. Barricades in Amsterdam, dat was lang geleden. Mensen die op het waterkanon klommen. Daadwerkelijk verzet. Velen werden opgepakt. Een aantal mensen werd langdurig vastgehouden. De weken erna zijn we vier keer naar de gevangenis 'justitieel complex' in Westzaan gegaan om nog vastzittende strijders een hart onder de riem te steken. Maar het waren niet alleen de gevangen zittende strijders die reageerden op dat kleine groepje met Palestinavlaggen en een megafoon aan de andere kant van de muur, een aantal keren in de stromende regen. Het 'Free Palestine!' werd uit veel cellen teruggeroepen. Je kunt mensen opsluiten, maar hun ideeën niet. Het ondersteunen van gevangenen is net zo goed deel van de strijd als de strijd zelf!

Niemand zal vrij zijn tot Palestina vrij is van het juk van de zionistische apartheidsstaat Israël

11 mei World Keffiyeh Day en 15 mei Nakba Day
Menig Zaankanter zal verbaasd opgekeken hebben toen op de morgen van 11 mei een aantal beelden in Zaandam een keffiyeh droeg. Soms

ook met een protestbord erbij: Free Gaza! Ook de beeldengroep van de Februaristaking droeg die dag een keffiyeh uit solidariteit met Palestina. Het dragen van een keffiyeh is een manier om elke dag van het jaar te laten zien waar je staat. Koop ‘m alleen niet van een commerciële profiteur die een graantje mee wil pikken en het geld in eigen zak steekt. Op 15 mei stonden we weer op alle stations in het land met onze keffiyehs en vlaggen: het was Nakba Day. Op deze dag in 1948 werd de staat Israël uitgeroepen. Daarmee was de kolonisatie van Palestina een feit, de verdrijving van en massamoord op de Palestijnen was op dat moment al gaande. Het begon dus niet op 7 oktober 2024, zoals Israëlische propaganda ons wil laten geloven. Het is wel een dag van het verzet. Maar in feite is elke dag is een dag om de bevrijding van Palestina te bewerkstelligen. Bevrijding van kolonialisme, etnische zuivering, apartheid en massamoord.

EBS – Bloed aan je banden!

Egged Bus Systems (EBS), een dochteronderneming van het Israëlische Egged rijdt sinds december in de Zaanstreek onder de naam Meer Plus. Op 26 oktober 2023 werd daar al tegen geprotesteerd met een demonstratie. We hebben besloten er maar eens meer werk van te maken! EBS rijdt ook al in de regio’s Haaglanden, Voorne-Putten & Rozenburg en IJssel Vecht, en onder de naam RRReis in delen van Flevoland, Gelderland en Overijssel. Afgelopen zomer en najaar zeiden de Achterhoek en de stad Utrecht echter wel nee tegen EBS.

De Vervoerregio Amsterdam vindt het kennelijk geen probleem dat EBS medeplichtig is aan genocide. EBS staat dan ook op de VN-sanctielijst van bedrijven die profiteren van en bijdragen aan de kolonisatie van Palestijns land. Feitelijk is het dus de plicht van Vervoerregio Amsterdam om geen samenwerking aan te gaan met een bedrijf dat bijdraagt aan de schendingen van Palestijnse rechten. Daarom hebben Zaankanters voor Palestina, sinds 19 juli 2024 daarin gesteund door de uitspraak van het Internationale Gerechtshof (ICJ) dat Israël zich schuldig maakt aan illegale bezetting, annexatie en segregatie, besloten om alles in het werk te zetten om het contract voor Zaanstreek Waterland te laten ontbinden. Daarvoor is samenwerking gezocht met Boycott, Divestment, Sanctions (BDS) Nederland.

Op de website van BDS[2] valt onder meer te lezen: ‘Egged verzorgt busvervoer van en naar illegale nederzettingen op de Westelijke Jordaanoever, in bezet Oost-Jeruzalem en de bezette Syrische Golan. Egged maakt op de Westelijke Jordaanoever gebruik van wegen die dwars door Palestijns gebied lopen, maar grotendeels verboden zijn voor Palestijnen. Het voert zelfs gesegregeerde busdiensten uit, met bussen die verboden zijn voor Palestijnen’, en ‘Egged heeft een gevechtseenheid van het Israëlische leger geadopteerd, wat betekent dat ze regelmatig bijdragen leveren voor soldaten.’

Een eerste actie sinds die ene demonstratie op 26 oktober vorig jaar vond plaats op donderdag 17 oktober bij het busstation Zaandam, vooraf aan de wekelijkse stationsactie, nu voor het stadhuis bij de uitgang van het onder het treinstation gelegen busstation, waar de meeste reizigers langslopen. Daar stonden we met borden met teksten en deelden flyers uit.

In feite is elke dag is een dag om de bevrijding van Palestina te bewerkstelligen

We zijn ons ervan bewust dat je niet van iedereen kan verwachten dat ze de bus boycotten, aangezien veel mensen afhankelijk zijn van busvervoer. Wat we wel kunnen doen, is de druk op de vervoerregio opvoeren doordat reizigers massaal hun ongenoegen kenbaar maken. Met het oog daarop konden mensen ter plekke een klachtenformulier invullen. Die verzamelen we voor de Vervoerregio Amsterdam. Ook Palestinavlaggen zijn weer volop aanwezig. Om op te hangen en mee te nemen naar demonstraties.

Terwijl we ons beraden op vervolgacties zoeken we samenwerking met andere regio’s om de EBS-contracten ook daar ontbonden te krijgen. Tegen de tijd dat je dit leest, zullen we al een stuk verder zijn. De aanhouder wint! Zaankanters Voor Palestina zoekt met elke actie, hoe klein of onopvallend ook, naar medestanders. Kom erbij en versterk de strijd! Elke dag is een dag van verzet. Free Palestine! Ⓐ

Zaankanters voor Palestina is te bereiken op:
Instagram: instagram.com/zaankanters4palestine/
Tiktok: tiktok.com/@zaan4palestine
Telegram: t.me/Zaankanters4Palestine
E-mail: ZaankantersVoorPalestina@proton.me

Noten:
1 De Hannibal Directive houdt in dat, om het nemen van gijzelaars te voorkomen, deze gijzelaars door eigen troepen worden gedood. De Hannibal Directive gold oorspronkelijk alleen voor militairen maar werd op 7 oktober 2023 uitgevoerd op burgers die door Hamas werden ontvoerd.
2 Zie: bdsnederland.nl/ebs/

Brugblokkade, buurtgenoten en het oneindig bijvullen van jerrycans

Het Geef Tegen-gas-actiekamp in Pernis

Tekst Jut en Juul
Beeld Savannah van den Roovaart

Van donderdag 29 augustus tot en met zondag 1 september vond er een actiekamp plaats in het dorp Pernis, naast de haven van Rotterdam. Wij waren beiden deel van het organiserende team vooraf en tijdens het kamp. Nog nooit hadden we zoveel tijd achter elkaar doorgebracht in een berm, en zo vaak dezelfde vierhonderd meter (de totale lengte van ons kamp) heen en weer afgelegd. En wij niet alleen: buurtbewoners die voor het eerst met 'echte activisten' praatten, studenten (met *keffiyeh*) die zich normaliter niet gauw op een 'klimaatkamp' zouden vertonen, antifa die op vrijdagnacht kwam na onze oproep, de actiekeuken die onvermoeibaar fantastisch eten maakte, een bus vanuit Duitsland, en mensen van Zweden tot Terneuzen. En dat alles in een berm zo zacht, dat eieren er heelhuids konden landen. Maar dat zouden we nog wel merken.

Zo zou het hele kamp zijn: solidariteit en zelforganisatie

Op woensdag 28 augustus stonden we met dertig graden en zo'n twintig mensen te kijken naar het rood-witte zeil van onze geleende circustent, ons afvragend of die zou passen in de berm waar we ons kamp zouden opzetten. De gemeente Rotterdam had ons deze plek toegewezen, aan de rand van het Pernisserpark, door een dun laagje boom en bosjes gescheiden van de Striendwaalseweg. Een dag ervoor hadden ze ons ook nog laten weten dat het water – helaas, helaas – tóch niet gelukt was om te regelen. Gelukkig was daar Theaterstraat, de helden die altijd voor alle problemen nog wel een rol ducttape en een kabeltje hebben liggen, die ons hun gigantische duizend litertank en twaalf jerrycans leenden. Gedurende de rest van het kamp waren er altijd wel mensen te vinden die bij buurtbewoners of tankstations een uurtje jerrycans konden vullen. Net zoals iedereen een afwas*shift* draaide of meehielp groenten te snijden, uren bij de welkomsttent nieuwe mensen de weg wees, nachtshifts doorliep of op een andere manier meehielp. Zo zou het hele kamp zijn: solidariteit en zelforganisatie.

Gasgat opvullen met een nieuwe beweging

Het plan begon een aantal maanden geleden, bij een open vergadering in april. We kwamen samen met individuen uit verschillende actiegroepen, of gewoon uit de beweging, om te praten over de gigantische, giftige gasindustrie, en dat hier eigenlijk nog een tegenbeweging miste in Nederland. Er waren natuurlijk al andere massa-acties gaande: de snelwegblokkades van Extinction Rebellion (XR) en de universiteitsbezettingen voor Palestina. Wij wilden expliciet de strijd tegen gas verbinden aan verschillende thema's: sociale rechtvaardigheid, militarisatie en steun aan genocidale regimes, en de rechtvaardige transitie die nodig is. Zo werd Geef Tegengas geboren, met als eerste punt op de to-do list: een actiekamp organiseren en de Rotterdamse haven blokkeren.

Het eerste punt op de to-do list: een actiekamp organiseren en de Rotterdamse haven blokkeren

Organiseren tijdens de zomervakantie bracht een hoop obstakels met zich mee die we op verschillende manieren hebben omzeild. We zullen ze niet allemaal langsgaan, maar met jullie de twee belangrijkste lessen delen die wij hebben geleerd: expliciete intersectionaliteit, en koffieleuten met omwonenden.

Buurtbewoners op bezoek
Bij de aankondiging van de locatie van ons actiekamp (het Pernisserpark), wisten we niet dat de gemeente Rotterdam had nagelaten om de Pernissers zelf te informeren. Die kwamen het te weten via onze Instagram-post, en waren begrijpelijkerwijs geschokt, gespannen, en wisten niet wat te verwachten. Er werden opmerkingen als 'we komen jullie uitroken' onder onze berichten geplaatst, en eieren gegooid tegen het raam van een lokaal wijkraadslid omdat werd gedacht dat hij met ons 'samenwerkte'. We schreven een brief aan alle bewoners, waarin we uitlegden wie we waren en dat we zeker niet kwamen om hun park te vernielen. Ook ging ons gemeentecontact samen met een andere activist uit Rotterdam inspreken op de wijkraad, twee dagen voor ons actiekamp. Daar bleek vooral dat er veel mensen met vragen en zorgen zaten, over of hun zoontje nog naar voetbaltraining kon en of we niet hun struiken zouden onderpoepen. Het hielp heel erg dat 'onze' mensen erbij waren, die het heel goed deden, en we kregen later veel positieve feedback van aanwezigen.

Ook hadden we iedereen uit het dorp uitgenodigd voor een rondleiding en avondeten op donderdagavond. De gehele wijkraad plus een aantal mensen uit het dorp kwamen langs. We lieten het kamp zien: de tentjes waar mensen sliepen, de grote circustent voor onze workshops, en de mobiele wc's die we gebruikten (dus niet de bosjes van het park). Zij vertelden ook van de al jarenlange strijd tegen Shell, die vlakbij het dorp wil uitbreiden. Het blijft ook voor hen een lastige kwestie, want tegelijkertijd danken veel mensen in het dorp hun pensioen of banen aan Shell, en heeft ook de lokale voetbalclub Shell als grote donateur.

Ook in de dagen erna kwamen er vaak mensen naar het kamp om te kijken en praatjes aan te knopen. In de Pernis Facebook-groep, zo vertelde iemand ons, ging het voor de verandering even niet over de weggelopen (en teruggevonden) katten uit de buurt, maar werden *camp reviews* gegeven. Twee bewoners uit het nabije Hoogvliet werden zelfs goede vrienden van het kamp. Aanvankelijk hadden ze 'gewoon' aangeboden om een vegan lunch te brengen voor het opbouwen op de woensdag, maar dat bleek zo goed te bevallen dat ze de dagen daarna af en aan zouden rijden met boodschappen, om liters aan jerrycans vullen, en in de keuken te helpen.

De nachtelijk toeterende auto's en het boze geroep uit de verte bleven wel. Op de laatste dag kwam zelfs een aantal kinderen om wat eieren gooien vanuit de verte, waarvan er wonderbaarlijk genoeg eentje heelhuids landde. Langzaamaan ging de sfeer over van vijandelijkheid naar nieuwsgierigheid.

Langzaamaan ging de sfeer over van vijandelijkheid naar nieuwsgierigheid

Nachtelijke dreiging en bescherming
Deze signalen en het goede contact waren onverwacht en heel fijn, maar namen niet weg dat er nog steeds een grote dreiging was vanuit andere hoeken. Op donderdagmiddag kregen we sterke signalen door dat meerdere groepen voetbalhooligans in verschillende groepen aan het mobiliseren waren om op vrijdagnacht het kamp te komen 'bezoeken'. We bespraken het met het organiserende team, en daarna in een plenaire sessie met alle

aanwezigen. We besloten een oproep te doen in de antifascistische netwerken, om het kamp te beschermen.

Vanaf het vallen van de vrijdagavond, kwamen steeds meer groepjes mensen het kamp in, vanuit verschillende steden en dorpen, klaar om te verdedigen mocht dat nodig zijn. De dag erna zouden we een brug gaan bezetten, dus een groot deel van het onderbemenste organisatieteam was sowieso al gespannen en druk.

> *Dankzij de extra bescherming konden de volgende dag honderden mensen de Botlekbrug urenlang bezetten*

Het feit dat er zoveel mensen kwamen, en dat dankzij hen de al aanwezige activisten rustig konden slapen om de dag erna de actie in te gaan, was heel bijzonder. We hadden niet genoeg tijd gehad om een goede infrastructuur of briefing voor te bereiden, dus er hadden ook zeker veel dingen beter gekund. Via dit artikel willen we nogmaals iedereen die kwam of hielp de oproep te verspreiden, heel erg bedanken. Ook als mensen hierover nog hun gedachten of feedback willen geven, doe dat vooral. Dankzij deze extra bescherming konden de volgende dag honderden mensen de Botlekbrug urenlang bezetten, de belangrijkste toevoer voor gevaarlijke stoffen en groot vrachtverkeer naar de Rotterdamse haven.

In tijden waarin extreemrechts letterlijk open en (niet letterlijk) bloot regeert en steeds meer terrein wint, is onderlinge solidariteit nog belangrijker. Daarom was dit, ondanks alles, een heel hoopgevend moment. Zij aan zij staan als *black block* in een Palestina-actie, en daarna diezelfde bivakmutsen terugzien in de nachtelijke berm van Pernis, zal ons nog lang bijblijven.

> *Nederland en Europa hebben via gas een sterke band met het terroristische regime in Israël*

Bewegingskruisbestuiving

Hoe veel sterker en veiliger het kamp was dankzij de hulp van verschillende groepen en bewegingen, werd duidelijk op vrijdag. Maar ook op de andere dagen, in de mobilisatie en in ons narratief, was de insteek om een expliciet intersectioneel kamp te zijn. Dit kamp en de actie zagen we niet enkel als een ‘klimaatkamp’, maar juist als thema-overstijgend. Nederland en Europa hebben via gas een sterke band met het terroristische regime in Israël, en maken plannen voor een gaspijpleiding die gasvelden op door Israël bezet gebied direct verbindt met Europa. Door dit soort dealtjes, ook met andere dictatoriale regimes zoals in Rusland en Azerbeidzjan, steunt Europa actief regeringen die genocides en oorlogsmisdaden plegen, en zijn ze nog minder geneigd zich kritisch uit te laten. In ons kamp, en in ons programma, wilden we ook ruimte bieden voor deze verhalen, en andere strijden van

onderdrukte groepen. We hadden sessies over neokolonialisme, de strijd in Congo, het stoppen van deportaties, de link tussen gas, wapens en de genocides in Soedan en Palestina, en nog veel meer. We hoorden van veel mensen terug hoe goed ze dat vonden, en ook dat dit een van de eerste niet-Palestina-actiekampen was waar alsnog zoveel keffiyehs te zien waren.

Dit is het soort beweging waar wij deel van uit willen maken, en waar we trots op zijn

Dit is het soort beweging waar wij deel van uit willen maken, en waar we trots op zijn. We zijn nu pas net begonnen, en moeten uiteraard nog veel werk doen en bondgenootschappen smeden. Zowel met nationale en internationale groepen die strijden op verschillende vlakken, alsook lokale bewoners en werknemers van de machtige fossiele industrie. Uiteindelijk fuckt het kapitalistische systeem en de gasindustrie ons allemaal, en is het aan ons om hiertegen te blijven vechten. De komende tijd zullen we verdergaan met het bouwen van deze beweging, met iedereen die betrokken wil zijn. Want dat dit pas het begin was, is zeker! Ⓐ

Houd onze kanalen in de gaten, en sluit je aan bij de komende acties.

Telegramkanaal: t.me/actiesLNG
Instagram: @GeefTegengas
Website: tegengas.camp

Geef Tegengas is een nieuwe beweging die zicht richt op de strijd voor een rechtvaardige transitie, vrij van uitbuiting en kolonialisme. Het eerste actiekamp van Geef Tegengas richtte zich op de Rotterdamse haven, die de (vloeibaar) gasinfrastructuur wil uitbreiden, wat crimineel is in tijden van klimaatcrisis. Het initiatief is geïnitieerd door Fossielvrij NL en wordt mede gefinancierd door Stichting Vrienden van XR, Fossielvrij NL, Patagonia en Climate Emergency Fund.

ACTIEVERSLAG MASSA-ACTIE CODE ROUGE IN BELGIË

Code Rood is een beweging voor verregaande acties tegen de fossiele industrie, opgericht door al actieve activisten en gesteund door verschillende organisaties en actiegroepen. De beweging saboteert de activiteiten van de fossiele brandstof- en luchtvaartindustrie om het systeem van vervuiling en uitbuiting een halt toe te roepen. De voorbije twee jaar bracht Code Rouge reeds duizenden mensen samen tijdens drie massa-acties tegen TotalEnergies in Nijvel en Antwerpen, Engie en de luchtvaartindustrie in Luik en Antwerpen. Het zijn acties die publiekelijk aangekondigd worden om zoveel mogelijk mensen te betrekken bij de blokkades. Zo ook in de herfst van 2024. Tekst Ron Vrij Beeld Johanna de Tessières en Romain Sciacca

Blokkade van de olieraffinaderij
De vele activisten die dit keer deelnamen aan de Code Rouge-actie blokkeerden vanaf een zaterdagochtend in oktober de belangrijke spoorwegen waarover goederentreinen fossiele brandstoffen van en naar de TotalEnergies-site vervoeren, evenals een strategische rotonde. Het doel van de actie was om de activiteiten van deze gigantische milieuvervuiler volledig stil te leggen. Code Rouge verzet zich tegen de grootschalige ecologische schade en sociale ontwrichting die het bedrijf veroorzaakt, evenals de recordwinsten van het bedrijf. Ondanks de sterke aanwezigheid van de politie werd er niet ingegrepen.

Eveline van Engelen, woordvoerder van Code Rouge, vertelt aan de reguliere pers: ‘We zijn zeer tevreden over het verloop van de actie. We hebben het terrein van het bedrijf dertig uur lang geblokkeerd, maar hun activiteiten staan al veel langer op een lager pitje. Uit voorzorg voor de actie draaide het bedrijf namelijk al dagenlang op minimale capaciteit.’ Deze actie was na het weekend voorbij, maar Code Rouge zal zeker doorgaan met actievoeren tot de fossiele industrie eindelijk stopt met vervuilen en uitbuiten. Zolang daar geen verandering in komt, blijft Code Rouge oproepen om bedrijven te blokkeren.

Bewuste strategie
Opmerkelijk was ook dat Code Rouge vooraf een publiciteitsstrategie heeft gehanteerd waaruit bleek dat meerdere bedrijven een *target* konden zijn van de acties in dat weekend in oktober. Het ging niet alleen om het oliebedrijf in de buurt van Nijvel, maar het had ook kunnen zijn dat Engie of luchtvaartbedrijven het doelwit van de actie zouden worden. Op de website van Code Rouge werd gemeld dat deze bedrijven niets hebben gedaan met de heldere kritieken en derhalve een bezoek van activisten waard zou zijn. Bij het spotten werd duidelijk dat alle genoemde bedrijven zich aan het voorbereiden waren op potentiële blokkades.

De actievoerders hebben de nacht doorgebracht op de blokkade, uitgerust met matjes, warme slaapzakken en geïmproviseerde tentjes. Op zaterdagavond vonden er op de locatie enkele concerten van een band plaats. Er werd niet alleen gedanst, maar er waren ook georganiseerde discussiemomenten, waarbij de deelnemers overlegden over strategieën en belangrijke thema’s, zoals intersectionaliteit. Vanaf die vrijdag daarvoor organiseerde Code Rouge ook in de haven van Antwerpen nog een andere actie, met als doel de activiteiten van TotalEnergies daar eveneens stil te leggen. Die actie werd na enkele uren door de politie afgebroken. In totaal deden er – zowel voor als achter de schermen – zo'n duizend mensen mee aan de acties.

Alle activisten werden vooraf op verschillende locaties in België en Nederland geïnformeerd over de acties. Hierbij werd uitvoerig uitleg gegeven van de omstandigheden waarmee de activisten geconfronteerd zouden kunnen worden. Zeker in het gebied waar de Nieuw-Vlaamse Alliantie (N-VA) van nationalist De Wever populair is, werd er rekening gehouden met veel repressie.

Rudi, ook woordvoerder van Code Rouge, spreekt in de pers duidelijke taal over de redenen van de blokkades: ‘Collectief welzijn en de gezondheid van onze ecosystemen zouden belangrijker moeten zijn dan eindeloze economische groei en consumptie. Ons belastinggeld zou moeten gaan naar een rechtvaardige toekomst, niet naar grootvervuilers die winst in eigen zak steken. We hebben een eerlijk en rechtvaardig energiesysteem nodig. Van en voor gewone mensen, niet voor de zakken van grote vervuilers en miljonairs.’

In het dorpje op loopafstand van de raffinaderij werd op zondagmiddag collectief het einde van de blokkadeactie ingeluid. Er waren daar speeches van diverse mensen en tegelijk werden ook de organisatie en de andere ondersteunende groepen, zoals de actiekeukens Kokkerellen en Le Sabot, uitvoerig bedankt door de actievoerders. Op maandag werd het hoofdkantoor van de oliemaatschappij bezocht door tientallen actievoerders als een soort natrap van het afgelopen weekend.

Toekomst
De organisatie Code Rouge is vast van plan om binnenkort weer te komen met nieuwe initiatieven, omdat verzet tegen de vervuilers noodzakelijk is en door moet gaan. Code Rouge begon ooit met acties in het weekend op één locatie. Dit keer waren de acties gepland vanaf donderdag op diverse locaties en effectief vanaf zaterdag tot en met maandag. De klimaatstrijd vereist dat de volgende acties nog langer zullen duren, intensiever zullen zijn wat betreft blokkades en dat activisten er nog massaler op af zullen komen. Wellicht wordt het ook tijd dat er iets minder publieke acties georganiseerd worden, om de druk op de grootste vervuilers te vergroten. Tenslotte willen we *climate justice, right now*! Ⓐ

DEUXIE
OU NOUS ALLONS

EME SOMMATION
DEVOIR FAIRE USAGE DE LA FORCE

Tekst No Border
Netwerk

KRONIEK MIGRATIESTRIJD

Niemand ist
illegal

Demonstratie 'Geef haat geen macht' in Amsterdam

22 SEPTEMBER
Ruim vijfhonderd mensen nemen deel aan de demonstratie 'Geef haat geen macht' tegen het nieuwe extreemrechtse kabinet, georganiseerd door het Platform Stop Racisme en Fascisme en ondersteund door vele organisaties. Een van de hoofdpunten van de demonstratie is het verzet tegen de plannen van de regering op migratiegebied, waaraan in diverse speeches aandacht wordt besteed.

Protest tegen omstandigheden AZC Wageningen

28 SEPTEMBER
Bewoners van een asielzoekerscentrum in Wageningen grijpen de landelijke open dag bij AZC's aan om te protesteren tegen de omstandigheden op deze locatie, waaronder het gebrek aan goede medische zorg, en tegen de lange wachttijden bij de IND. Ze vragen ook aandacht voor de specifieke situatie van lhbtqi+-vluchtelingen.

Bannerdrop tegen Frontex in Den Haag

6 OKTOBER
Vanwege het twintigjarig bestaan van EU-grensbewakingsagentschap Frontex hangen activisten aan een uitkijktoren bij het Binnenhof een zeventien meter lang spandoek met de tekst '*Stop the War on Migrants*', als onderdeel van de een internationale 'Abolish Frontex'-actieweek. 'Frontex is een instrument in handen van rechtse partijen die zich in Europese landen vermenigvuldigen, met medeplichtigheid van Europees links. [...] Tegen de fascistische anti-immigratieretoriek en -plannen van het kabinet. Tegen het bestaan van Frontex', aldus de activisten.

Demonstratie tegen veilig verklaren Syrië in Den Haag

27 OKTOBER
In Den Haag protesteren zo'n vijfhonderd mensen, vooral van Syrische afkomst, tegen de plannen van het kabinet om delen van Syrië veilig te verklaren zodat vluchtelingen teruggestuurd kunnen worden en nieuwe asielzoekers geweigerd kunnen worden. 'We staan hier vandaag als Syrische gemeenschap om aan te geven dat Syrië altijd onveilig zal zijn zolang de dictator Assad aan de macht is', aldus Akram Aljnidi van de organiserende Stichting Vrije Syriërs Nederland.

Protest bewoners AZC Almelo

29 OKTOBER
Enkele tientallen bewoners van een asielzoekerscentrum protesteren voor de deur tegen de lange wachttijden bij het behandelen van hun aanvragen voor verblijfsvergunningen door de IND, met borden met teksten als 'Geef ons duidelijkheid en snelheid' en 'Wij zijn moe van het wachten'. Sommige mensen verblijven al jaren in het centrum.

Herdenking omgekomen vluchtelingen in Amsterdam

3 NOVEMBER
Diverse organisaties, waaronder het Jeannette Noëlhuis, organiseren zoals elk jaar rond Allerzielen een oecumenische herdenkingsdienst voor vluchtelingen die zijn omgekomen op weg naar Europa. Auteurs Abdelkader Benali en Rosita Steenbeek spreken.

Protest voor behoud bed-bad-broodopvang in Rotterdam

10 NOVEMBER
In Rotterdam lopen honderden mensen een protestmars tegen het afschaffen van de bed-bad-broodregeling. Nadat de nieuwe regering aankondigde de Rijksbijdrage voor deze basale opvang stop te zetten, besloot Rotterdam in tegenstelling tot andere grote steden de opvang helemaal te stoppen. Er zijn diverse toespraken, de deelnemers lopen met spandoeken met teksten als 'solidariteit met migranten'. Ⓐ

2Dh5

festival for the exchange of radical ideas, strategies and practices

De weg is lang, en kent ook eenzaamheid ...

Tekst Anita de Waal   Beeld Anna van Asseldonk

Iedereen roept tegenwoordig dat er sprake is van grote polarisatie in Nederland. Nu valt mij vaker op dat er eens in de zoveel tijd een bepaalde mening wordt verkondigd die door iedereen wordt herhaald en eigenlijk heel summier kan worden uitgelegd, en ook bij deze stellige bewering vraag ik mij soms af wat daarmee bedoeld wordt en of het wel zo is. In mijn jeugd (de jaren zestig en zeventig van de vorige eeuw) was er nog sprake van verzuiling en daarmee ook van grote tegenstellingen tussen verschillende groepen binnen de Nederlandse samenleving. En dat is dan blijkbaar nu de tijd dat er geen sprake was van polarisatie. Strijd was er toen zeker wel, en die zou er nu nog meer moeten zijn gezien de crises en de totale apathie bij de machthebbers met betrekking tot de oplossing.

De definitie van polarisatie is volgens de Van Dale: 'De vorming van tegenstellingen, van uitersten, van tegengestelde polen.' Dan is er inderdaad sprake van polarisatie in Nederland omdat extreemrechts tegenstellingen vórmt die er eigenlijk niet zijn, en de media deze gevormde tegenstellingen onmiddellijk tot nieuws verheffen waardoor zij de kunstmatig gecreeerde tegenstellingen versterken. Want objectief gezien zijn de politieke tegenstellingen in Nederland volgens mij veel kleiner dan in mijn jeugd.

Dat de tegenstellingen tussen verschillende groepen mensen in mijn jeugd veel groter waren had veel te maken met de verzuiling. Dat zorgde voor een duidelijk afgebakend pakket aan uitgangspunten, politieke en morele overtuigingen en vooral ook toekomstvisie. Dat maakte het partijpolitieke landschap overigens ook een stuk overzichtelijker omdat een groot aantal politieke partijen, maatschappelijke groeperingen en verenigingen voortkwam uit één van de zuilen. Politieke partijen hadden allemaal een beginselprogramma dat aansloot bij de normen en waarden van de zuil waartoe zij behoorden.

Dat betekende dat het beginselprogramma van de Partij van de Arbeid in 1966 begon met de woorden: 'De Partij van de Arbeid voert de politieke strijd tot verwerkelijking van het democratische socialisme'. De VVD formuleerde wat wolliger maar weet in ieder geval in artikel 4 van het beginselprogramma aan te geven: 'de vrijheid van de mens, naar zijn aard bestemd om als vrije persoonlijkheid in gemeenschap te leven, beschouwt de Partij als het kostbaarste goed'. En in artikel 5 staat te lezen: 'Op het terrein der stoffelijke welvaart streeft de Partij, met verwerping zowel van de socialistische als van de individualistische economie, naar maatschappelijke verhoudingen die sociaal gerechtvaardigd en economisch verantwoord zijn'. De SGP stelde in artikel 1: 'De SGP streeft naar een regering van ons volk geheel op de grondslag van de in de Heilige Schrift geopenbaarde ordening Gods en staat mitsdien voor de handhaving van het onverkorte artikel 36 der Nederlandse Geloofsbelijdenis'.

Beginselen en tegenstellingen

Van bovenstaande drie partijen volgde het gehele beginselprogramma de lijn van de geciteerde woorden. En dan werden vervolgens de verkiezingsprogramma's uitgewerkt langs de lijnen van het beginselprogramma. Het verkiezingsprogramma was de uitwerking op korte termijn om te komen tot het doel zoals in het beginselprogramma geformuleerd. En omdat zo'n beginselprogramma bestond en het verkiezingsprogramma duidelijk gericht moest zijn op die stip aan de horizon die in het beginselprogramma werd gedefinieerd, wist iedereen waar het heen ging en volgens welke route. En dat betekende ook dat de verschillen tussen de politieke partijen veelzijdig en vaak groot en onoverbrugbaar waren. Alleen het viel niet zo op, omdat een sociaaldemocraat vrijwel nooit zou proberen in discussie te gaan met een SGP'er om tot een overeenstemming te komen omdat de verschillen onoverbrugbaar waren. Je kunt nou eenmaal niet tegelijkertijd gaan voor de geopenbaarde ordening Gods en de verwerkelijking van het democratische socialisme. Simpelweg omdat dat van een totaal verschillende ordening uitgaat en de praktische uitwerking ook van diezelfde verschillende ordening uitging.

De tegenstellingen waren er zeker wel, maar waren beter geordend en leidden daarom waarschijnlijk tot veel minder gedoe

Dus de tegenstellingen waren er zeer zeker wel, en leidden ook tot regelmatige confrontaties op straat, maar die tegenstellingen waren beter geordend en leidden daarom waarschijnlijk tot veel minder gedoe. Niet tot minder geweld. Er werd geslagen en gespuugd en gescholden. Er werden, ook in Nederland, mensen doodgeslagen omdat ze zich niet conformeerden aan de gewenste ordening en ook toen werden mensen die bekend stonden als activisten belaagd, gearresteerd, ontslagen, uit bepaalde functies geweerd en door de Binnenlandse Veiligheidsdient, de voorloper van de AIVD, hardnekkig gevolgd.

In de jaren zeventig begon de ontzuiling en daarmee ook het loslaten van de vaste ordening in het leven. Dat leidde tot vrijheid maar ook tot onduidelijkheid in het bestaan van mensen. Mijn ouders kenden elkaar uit de sociaaldemocratische geheelonthoudersjeugdbeweging, en wisten dus al vanaf de kennismaking dat de kaders waarbinnen de ander was opgegroeid ongeveer overeenkwamen met de kaders van de eigen opvoeding. Wij noemden dat vroeger spottend 'ons soort mensen' (OSM).

Al in de jaren zestig werd er losser omgegaan met de zuilen waardoor mijn beste vriendinnetje (bijvoorbeeld) zeker niet tot OSM behoorde: ze was gereformeerd, zat op de gereformeerde school en ging iedere zondag naar de gereformeerde kerk. Ze was lid van de gereformeerde jongerenvereniging en ging in de jaren zeventig

stiekem met mij naar *Jesus Christ Superstar* (zij mocht helemaal niet naar de bioscoop en zeker niet naar die film). Ik hielp mijn moeder ondertussen met folders vouwen tegen de atoombom en zat op de openbare school, sloot me aan bij de toen nog zeer activistische WereldWinkel in Hilversum en werd vanaf mijn veertiende regelmatig een nachtje in de cel gezet omdat ik was gepakt voor plakken of demonstreren.

Mijn vriendinnetje en ik kenden elkaar omdat we vlak bij elkaar in de straat woonden, maar als dat niet zo geweest was, waren we elkaar nooit tegengekomen. Wij hadden toen nog allemaal een soort van OSM 'verenigingsleven' dat verder ging dan een gedeelde interesse voor een bepaalde sport of hobby. Het was een veilige, vertrouwde wereld waartoe de mensen van je zuil behoorden en die duidelijkheid gaf en veiligheid bood. Het verdwijnen van de traditionele zuilen heeft veel voordelen gehad, met name voor mensen die niet pasten binnen de lijntjes van de zuilen waarin zij opgroeiden. Maar er bleken ook gevaren te schuilen in de ontzuiling.

De beginselen zijn overboord gegooid, en er is een enorme ruimte ontstaan om als individu, organisatie of politieke partij *ad hoc* meningen te verkondigen zonder dat die meningen in een maatschappijvisie hoeven te passen. En dat maakt het vrij eenvoudig een mening te verkondigen want niemand hoeft deze mening nog te onderbouwen of te koppelen aan een maatschappijvisie. Daar hebben we volop mee te maken nu een fascistoïde golf over de wereld slaat en ervoor zorgt dat zeer urgente crises niet worden aangepakt maar worden ontkend. Groeperingen die urgente noodsituaties ontkennen worden in grote kring met open armen ontvangen omdat het aanvaarden van de noodsituatie leidt tot enorme angst, zorg en machteloosheid, mede omdat er geen veilige schuilplaats meer bestaat in de vorm van OSM-verenigingen, clubs, kerkgenootschappen of scholen.

Omdat door extreemrechts geen stip meer aan de horizon wordt gezet, kunnen zij kritische vragen over de toekomst vrij makkelijk naast zich neerleggen. En 'de linkse hobby's' betreffen onaantrekkelijke maatregelen om de toekomst van de wereld voor mensen nog dragelijk te maken. Wie niet verder kijkt dan de eigen buurt en de naaste toekomst, kan de klimaatproblemen nog een tijdje volkomen negeren. En dat maakt dat de strijd voor het klimaat een mens soms moedeloos maakt.

...Maar mensen, voert de strijd niet alleen!
De machteloosheid over het voortgaan van temperatuurstijging op aarde en het gebrek aan maatregelen om dit tegen te gaan; de steeds groter wordende ongelijkheid tussen mensen binnen en buiten Europa; de enorme klimaatonrechtvaardigheid; de genocide op Palestijnen in het Midden-Oosten die nog steeds wordt ondersteund door het Westen, waaronder ook Nederland. Het zijn onderwerpen die alleen kunnen worden omgebogen door samen op te trekken, door mensen te mobiliseren om de strijd te voeren tegen het kapitalisme. Het belangrijkste daarbij is een vorm te vinden waarmee we mensen kunnen bereiken zonder ze te ontmoedigen. En die vorm is heel moeilijk te vinden. De boodschap die er ligt is niet optimistisch ten aanzien van de naaste toekomst van de aarde en roept op tot versobering van de manier van leven.

Binnen Extinction Rebellion (XR) worden er bijeenkomsten georganiseerd om de activisten te leren de moed niet te verliezen. Daar is iets voor te zeggen; ik ben opgehouden alle wetenschappelijke rampscenario's voor onze aarde te lezen omdat het me machteloos laat voelen en moedeloos maakt terwijl niemand daarbij geholpen wordt. Berichten over Gaza en het Midden-Oosten zijn zo mensonterend dat je niet meer weet wat je moet doen om de Nederlandse hulp aan zionistisch Israël te laten stoppen.

Denkend aan mijn jeugd met die duidelijke zuilen heb ik – om mij te wapenen tegen moedeloosheid – besloten niet meer zozeer te strijden op deelonderwerpen maar me te concentreren op een visie. Alleen als de Nederlandse bevolking zich keert tegen de machthebbers en het grootkapitaal kan er op alle terreinen waar het nu schreeuwend fout gaat verandering ten goede komen. Het is in ieder geval belangrijk om zichtbaar en herkenbaar te zijn en de mogelijkheid te hebben om mensen van allerlei politieke kleur en sleur te spreken. Op die manier probeer ik mensen te motiveren om zich aan te sluiten bij de tegenstanders van de huidige fascistische golf. Ik doe dat door vakbondswerk binnen en buiten mijn eigen bedrijf. De vakbond biedt een divers gezelschap met een soort ouderwetse verenigingscultuur.

> *Het zou goed zijn als de anarchistische beweging zichtbaarder zou zijn*

Het zou goed zijn als de anarchistische beweging zichtbaarder zou zijn. Zichtbaar bij acties en zichtbaar in ideologische discussies. Op dit moment is de anarchistische beweging voornamelijk zichtbaar als er een blok is tijdens een demonstratie of een groepje zwartgeklede

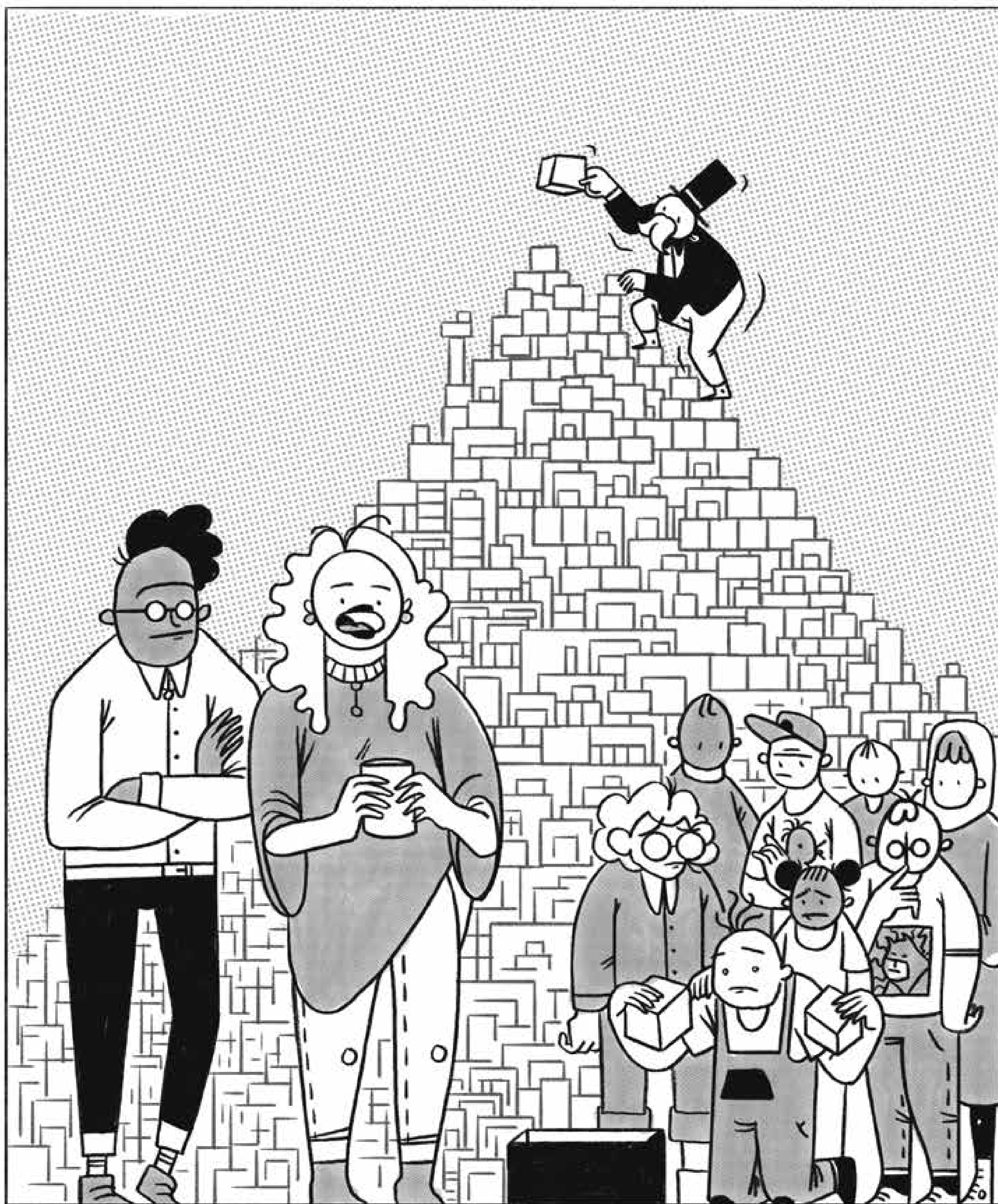
mensen in een manifestatie. Dat is zichtbaar en herkenbaar, maar niet zo heel erg benaderbaar en gaat voorbij aan de mogelijkheid om met mensen te spreken.

Er zijn groeperingen die dat oplossen door kranten of folders. Vroeger bediende de anarchistische beweging zich daar ook van. Dat kan helpen om een gesprek aan te gaan met mensen die passeren. Aan de andere kant is het maken van actuele kranten en folders een zeer tijdrovende en dure bezigheid waarbij het steeds de vraag blijft in hoeverre mensen kunnen worden bereikt door middel van geschreven tekst. Maar het is op dit moment wel heel urgent om mensen te spreken en dan kan een handvat door middel van een tekst op papier het gesprek vereenvoudigen. In ieder geval zou het beter zijn als de beweging zich mengde in de hedendaagse discussies met een duidelijk anarchistisch gezicht. Ik moet nog steeds met een glimlach denken aan de man die ik ooit aan de telefoon had en die ik na een lang gesprek zei: 'Maar u kent mij helemaal niet. U hebt geen idee wat mijn politieke ideeën zijn... Misschien ben ik wel een anarchist,' waarna de

Het is jammer dat we onze eigen veelzijdigheid niet beter uitdragen

man vrolijk begon te lachen en zei: 'Nou dat zal toch niet! Ik geloof niet dat u na het werk met bommen rondloopt.'

Ik loop niet met bommen rond omdat het mij op dit moment niet effectief lijkt om geweld te gebruiken in Nederland. Ook dat lijkt me een belangrijke discussie die die gevoerd zou moeten worden binnen de beweging en ook met mensen buiten de anarchistische beweging. Maar daarnaast had deze vrolijk lachende man een verkeerd beeld van anarchisten in het algemeen, denkend dat iedere anarchist zich met bommen leggen bezighoudt. Het is toch jammer dat we onze eigen veelzijdigheid niet beter uitdragen. Ⓐ

"DE NIEUWE DIRECTEUR VAN HET KINDERDAGVERBLIJF HEEFT DE BLOKKENDOOS GESTROOMLIJND TOT TWEE BLOKKEN"

RUUB 1124

DE *SLASH-AND-BURN*-ECONOMIE VAN *PRIVATE EQUITY*

Het zal u niet ontgaan zijn dat er bizarre ontwikkelingen in de economie gaande zijn waardoor ineens het opkopen van kinderopvang, bejaardenhuisvesting, dierenartsen of tandartsenpraktijken in een stroomversnelling is geraakt. Het komt in handen van steenrijke zakenmannen. Vaak zitten die in het buitenland, maar soms ook om de hoek, want zoals bij alle kapitalistische praktijken grossiert ook het kapitalistische Nederland erin.

Tekst Kees Stad   Beeld Ruben Gringhuis

Een voorbeeld dat een tijdje geleden in het nieuws opdook betrof de miljonair Marius Touwen (Leeuwarden, 1950). De reden dat er over hem geschreven werd was typisch voor de Nederlandse media als het gaat over economische drama's, want het ging om het feit dat hij zich als redder van het Cobra Museum in Amstelveen was gaan presenteren. Hij wilde wel een paar miljoen in het armlastige museum steken, als hij het dan ook af en toe kon gebruiken voor zijn eigen hobby's. Waar zijn vermogen vandaan komt? Hij is de grootste ondernemer in Nederland die in de arbodienstbusiness zit. Samen met zijn zoon is hij grootaandeelhouder van Zorg van de Zaak. De arbodienst is alles dat met (geestelijke) gezondheid op het werk, ziekteverzuim en dat soort zaken te maken heeft. Tot voor kort een pure staatsaangelegenheid, maar kennelijk is het nu ook al handel geworden en kun je er steenrijk mee worden.

Wie meer wil weten over de ontwikkelingen in Nederland op dat gebied kan het recente boekje van Mirjam de Rijk ter hand nemen: *Gekaapt door het Kapitaal*.[1]

> *Private equity betreft grote bellen geld die de wereld afgrazen naar lucratieve investeringen*

Allerlei voorheen publieke zaken zijn geprivatiseerd en koopwaar geworden. Toen dat in de jaren 1990 begon zag je eerst wat grote ondernemingen er met de buit vandoor gaan, maar dat was dan een duidelijke 'nieuwe eigenaar' met een hoofdkantoor en bazen die je kon proberen aan te spreken. Maar toen kwam private equity. Sorry voor de Engelse termen, maar er is geen goed klinkend Nederlands woord voor, zo nieuw is het allemaal. Private equity is eigenlijk gewoon privévermogen dat belegd wordt, maar dan buiten de aandelenbeurs om. Traditioneel was het beleggen op de beurs, als je vermogen had, dé manier om proberen rijk te worden van andermens arbeid. Je belegde in aandelen, of derivaten, opties, al die shit, maar allemaal gerelateerd aan de beurs. Private equity gaat zijn eigen gang. Het betreft grote (of kleine, maar vooral heel veel enorme) bellen geld die de wereld afgrazen naar lucratieve investeringen.

Kralen rijgen

En het lucratieve staat daarbij (natuurlijk) voorop. Het interesseert ze in feite geen zier wat ze kopen, om even karikaturaal van leer te trekken, als het maar geld oplevert. En dat geld opleveren kan op allerlei manieren. Je kunt bijvoorbeeld strippen en doorverkopen; of alleen de lucratieve delen behouden en de rest overboord kieperen, of er nu mensen werken of niet; 'kralen rijgen', wat betekent dat je bijvoorbeeld vele kleine kinderopvangplekken opkoopt en bij elkaar zet, bezuinigt op personeel en administratie om het vervolgens als 'ketting' duurder door te verkopen, en noem maar op. Wat daarbij gebeurt is dat er geld uitgetrokken wordt (daar gaat het immers om), de opgekochte zaken hun eigenheid verliezen, en de mensen die er werken hun rechten. Meestal heb je geen idee meer

wie de werkelijke eigenaar is en waar het geld dat weggehaald wordt naartoe verdwijnt. Een recent triest hoogtepunt was het huisartsenketen Co-Med, onlangs failliet gegaan na jaren erbarmelijke dienstverlening. Ondertussen hebben tienduizenden mensen haperende eerstelijnsgezondheidszorg gehad, of helemaal geen. Ook dit waren trouwens Nederlandse zakenlieden, met aan het hoofd Guy Vroemen, die voorheen een bedrijf in lijmstrips had.

Maar de echte grote jongens zitten in het buitenland, met Blackstone voorop (vermogen onder beheer per eind 2019: 470 miljard Amerikaanse dollars). Dat is het investeringsfonds met CEO Stephen Schwarzman die zijn zestigste verjaardag vierde met een feestje dat een geschatte tien miljoen dollar heeft gekost. Op de website van *The Guardian* verscheen een verbluffend en lang artikel over Blackstone en die wereld onder de titel 'Slash and Burn: Is private equity out of control?'.[2] Ook daar wordt het beeld geschetst dat ze overal in handelen dat maar te koop is, 'van gemeentelijke waterdiensten tot Europese voetbalclubs, of de rechten op de muziek van de rockband Queen'. Maar het stuk is vooral interessant omdat het ook schetst waar het geld vandaan komt. In veel gevallen wordt er met geleend geld geïnvesteerd. En hun investeringen worden daarmee met schulden opgezadeld. De slimme truc (er zijn er vele, al die advocatenkantoren op de Zuidas handelen er in) is dan dat bij faillissement de schulden niet op de investeerders terugvallen. Het maakt dus uiteindelijk niet meer uit, want nadat je gestript hebt en een deel lucratief hebt doorverkocht, kan de rest de failissementsgehakmolen in. Landen zouden daar wat tegen kunnen ondernemen, met wetgeving en belastingen en zo, maar doen dat nauwelijks omdat ze denken dat die 'investeringen' belangrijk en nodig zijn. Want wij vinden het dan wel allemaal verschrikkelijk en afkeurenswaardig wat daar gebeurt, maar in de zakenwereld en hun politiek heersen heel andere ideeën. Daar wordt gesteld dat ze voor groei zorgen en dat het ook om 'gezonde hervormingen' gaat als er delen gekapt en afgefikt worden.

Overigens beschrijft het artikel in *The Guardian* ook een trend die zelden wordt opgemerkt, namelijk dat de opbrengsten van de investeringen vaak ook tegenvallen. Ongeveer de helft van de 'investeringen' is niet met het gewenste of beloofde rendement door te verkopen en daar blijven ze dan mee zitten. Dat worden dan bijvoorbeeld van die verloederde ketens in de koopgoot die elk moment failliet kunnen gaan. Private equity heeft dus wel een grote bek over de wonderen die het voor zijn investeerders kan verrichten, maar is in de praktijk vaak net een piramidespel.

Er wordt opvallend weinig ondernomen tegen deze profiteurs van de neoliberale afbraak

Multi-level marketing

Er wordt opvallend weinig ondernomen tegen deze profiteurs van de neoliberale afbraak. De politiek lijkt machteloos, of gaat liever tegen vluchtelingen schoppen dan deze problemen aan te pakken. En maatschappelijke bewegingen zijn veelal verschrompeld en worden door politie belaagd als ze in het geweer komen. Er zijn natuurlijk uitzonderingen die we moeten koesteren, zoals het Duitse Care Revolution Network[3] of de bewegingen die de uitverkoop van watervoorzieningen hebben bestreden. Ook in naburig Frankrijk kunnen we terecht voor militante, deels anarchosyndicalistische campagnes om gemeenschappelijke voorzieningen te verdedigen. Dat verklaart waarom er nog in elk Frans dorp een postkantoor open is, bijvoorbeeld. Maar in de meeste landen zijn mensen radeloos ten opzichte van het kapitaal dat de boel komt opkopen.

Als 'oplossing' gaan mensen in toenemende mate proberen de broek op te houden door zelf ondernemer te worden en te proberen hun kennissenkring troep aan te smeren. Dit is een problematische ontwikkeling waar nog weinig oog voor is. Er is een hele bedrijfstak ontstaan die in deze niche is gedoken en mensen rekruteert met prachtige beloftes. Het model wordt '*multi-level* marketing' .(MLM) of netwerkmarketing[4] genoemd en is vooral in de Verenigde Staten aan het toeslaan.

Amway (van American Way) is op dit moment de grootste in de Verenigde Staten met een omzet van tegen de tien miljard dollar. De eigenaren – van Nederlandse origine met daaronder mevrouw DeVos die onder Trump minister van Onderwijs was en vooral belangstelling had voor het te gelde maken van dat onderwijs – zijn tevens financiers van allerlei extreemrechtse campagnes tegen homoseksualiteit en feminisme. Nauw gelieerd aan Trump. Deze politieke voorkeur is bij veel MLM-bedrijven terug te vinden. Dat is natuurlijk niet toevallig want hun verkoopmodel is 'ieder voor zich'.

MLM-bedrijfsvoering is niet nieuw. Tupperware, onlangs failliet gegaan omdat mensen hun koelkastbakjes tegenwoordig elders betrekken, was misschien wel de eerste. Het model bestaat uit het opzetten van een netwerk van wederverkopers. Je hebt dan geen personeel meer nodig, en nauwelijks meer kantoren of winkels, hoewel veel MLM-bedrijven de wederverkoop combineren met eigen outlets en online verkoop. De gevolgen voor de wederverkopers zijn vaak desastreus: ze steken zich in de schulden om de koopwaar te betrekken en moeten hun eigen vriendenkring plunderen om het hoofd boven water te houden. Vaak lukt dat niet en dan ben je je geld kwijt, maar ook je vriendenkring. Om mensen te rekruteren en op te zwepen hebben bedrijven als Amway een doordacht en sekte-achtig systeem van 'besloten kringen' waar je al dan niet toegang toe krijgt en waarin je allerlei voordelen geniet. Ook worden er congressen georganiseerd waar een soort collectief groepsgevoel gecultiveerd moet worden. Vaak kun je ook geld verdienen, of punten scoren, door anderen in te lijven bij de groep. Je kunt je voorstellen wat dat vervolgens teweegbrengt, als je je buren of vrienden rekruteert en concurrenten van elkaar blijkt te zijn geworden.

Het wemelt ondertussen van de beschuldigingen dat veel van de verkoopmodellen een piramidespelstructuur hebben. In het begin krijg je redelijke inkomsten, maar mensen die later instappen zijn vaak hun inleg kwijt, of moeten zich verder in de schulden steken om te kunnen

blijven handelen. Een gruwelijk ondernemersmodel dus, dat ook in Europa en in Nederland terrein wint.

Veel van de MLM-bedrijven handelen in vitaminepreparaten en afslankpoeders en dat soort zaken en zitten op de rand van oplichterij wat de werkzaamheid van hun product betreft.[5] Maar het kan van alles zijn: cosmetica, financiële zaken, verzekeringen, de lijst is oneindig en vaak diversifieert een MLM-bedrijf ook zijn aanbod omdat het netwerk van wederverkopers voor meerdere zaken in te zetten is.

Ze zijn bezig een netwerk van vrijhandelsgebieden te creëren waar niets en niemand de controle over heeft

Je krijgt een glimp van de toekomst te zien als je deze ontwikkelingen combineert met de snelle uitbouw van cryptovaluta, en andere natte dromen van extreemrechtse Silicon Valley-boys als Peter Thiel (de oprichter van PayPal). Ze zijn bezig om een netwerk van vrijhandelsgebieden te creëren waar niets en niemand meer de controle over heeft – laat staan belastingen in heft.

Mensen als Milei, Trump en de Salvadoraanse president Bukele willen zich graag aan hen uitverkopen. Geen wonder dat zakenlieden als Musk en Bezos ze wel willen financieren en promoten. Een aanzienlijk deel van deze ondernemers en politici noemt zich libertariër of anarchokapitalist en dat is dan ook een belangrijke reden voor anarchisten om ze te laten zien waar anarchisme echt voor staat. We zouden hun grootste vijanden moeten zijn en ze geen kans moeten gunnen om hun praktijken uit te voeren, of hun jachten aan te leggen. Zie het als een oorlogsverklaring... Ⓐ

Noten

1 Een recensie van dit boek is te vinden in de vorige editie van de *Buiten de Orde* en op de website van Globalinfo: Kees Stad, 'Gekaapt door het kapitaal, Mirjam de Rijk,' op: globalinfo.nl, geplaatst op 9 augustus 2024.
2 Alex Blasdel, 'Slash and burn: is private equity out of control?', op: theguardian.com, geplaatst op 10 oktober 2024.
3 mangoes-and-bullets.org/en/care-revolution-network/
4 Zie bijvoorbeeld deze enorme lijst op wikipedia: en.wikipedia.org/wiki/List_of_multi-level_marketing_companies, en de uitleg van *Multi Level* Marketing hier: nl.wikipedia.org/wiki/Multi-level_marketing
5 Zie ook het tv-programma *Pointer* over Healy World: op ncrv.nl.

ANARCHISCHE TOESTANDEN

Tekst Peter Storm   Beeld Segoliaworld

Ja, je leest het goed. Nee, het is geen tik-, taal- of schrijffout. Er staat echt 'anarchische' , en niet 'anarchistische' toestanden. En het onderscheid maak ik met reden.

Het vertrouwde woord 'anarchistisch' verwijst naar 'anarchisme', een -isme zoals je aan het woord kunt zien. Dat is doorgaans een concept, ideologie, theorie, een op die ideologie of theorie gebouwde praktijk. Dat anarchisme omvat doorgaans een kritische analyse waarop een verwerping van de heersende orde is gebouwd; een doel, een soort samenleving om naar te streven; en enig idee hoe we van die huidige orde vol overheersing en onvrijheid naar een wereld van vrijheid en solidariteit kunnen komen. Anarchisme is een kwestie van middelen, doelen en bewuste keuzes. Het is een streven.

Maar er is ook anarchie! Dat is geen doel, maar een toestand, een situatie, een gebeuren. Dat is er, dat kan zich ontwikkelen. Het kan worden nagestreefd en misschien zelfs verwezenlijkt. Het kan helaas ook weer verdwijnen, bijvoorbeeld als het streven ernaar met succes wordt tegengewerkt. Maar die anarchie zelf, hoe nastrevenswaardig ook, is niet het streven. Het is datgene waarnaar gestreefd wordt. En dat woordje 'anarchisch' – geen bedenksel hoor, gewoon een vertaling van het Engelse '*anarchic*' – verwijst niet naar het streven. Het verwijst naar datgene waarnaar wordt gestreefd: die anarchie.

Anarchie

Die anarchie kunnen we omschrijven als een situatie zonder heerschappij, zonder overheersing, zonder dat de ene mens of groep mensen hiërarchisch boven andere mensen of groepen mensen of ook andere levensvormen staan, zonder instituties van hiërarchisch georganiseerde autoriteit die ons allemaal onderwerpen, onze uitbuiting mogelijk maken en ons tot middelen voor de doelen van hogergeplaatsten degraderen. Het is een situatie van vrijheid in gelijkwaardigheid en solidariteit. Een samenleving waar mensen hun behoeften en verlangens realiseren op basis van eigen autonome keuzes, in samenwerking met anderen waar zij dat willen. Het is een wereld van autonome personen, vrije associaties, wederkerige hulp. Het is een wereld zonder bazen, generaals, managers, hoofdbestuurders of wat voor autoriteitsfiguren dan ook. Een wereld zonder staat en kapitaal, zonder witte overheersing en patriarchaat en noem maar op. Bekend terrein in de anarchistische gedachtewereld.

Maar niet alleen daar! Anarchie in bovengenoemde zin is helemaal geen anarchistisch bedenksel. Samenlevingen zonder uitgekristalliseerde stelsels van autoriteit, zonder staat en oppermachtig privébezit en zonder de systematische ongelijkheden zoals feodalisme, kapitalisme en andere als beschaafd getypeerde maatschappijen... Zulke samenlevingen zijn niet alleen ouder dan kapitalisme, feodalisme, en eerder al Romeinse slavenhoudersmaatschappijen en Chinese keizerrijken en zo meer. Samenlevingen zonder gecentraliseerde en systemische autoriteiten kwamen door heel de geschiedenis voor, ook naast genoemde en andere autoritaire systemen en rijken. Het kostte die autoriteiten en rijken vaak de grootste moeite om zulke samenlevingen te onderwerpen en te vernietigen. Lang niet altijd slaagden ze, en lang niet altijd was de overwinning van de autoriteit van permanente aard.

Mensen hebben in de geschiedenis allerlei stelsels van samenleving en bestuur gevormd. De natiestaat is daar slechts een voorbeeld van. Andere hiërarchisch autoritaire stelsels kwamen ook voor, vorstendommen bijvoorbeeld waarin geen uitgekristalliseerd staatsapparaat gehoorzaamheid afdwong, maar de vorst wel gewapende handlangers had om gezag uit te oefenen. Maar hoe meer we te weten komen over de 'prehistorie'[1], hoe meer we zien dat stelsels zonder staat, stelsels van relatief egalitair georganiseerd zelfbestuur, heel gangbaar zijn geweest door de eeuwen heen.[2] Pas de laatste eeuwen is dat radicaal veranderd. Dat ging doorgaans hoogst onvrijwillig, met het grofste koloniale geweld.

Stelsels zonder staat zijn heel gangbaar geweest door de eeuwen heen

Nu zijn samenlevingen zonder staat en aanverwante autoritaire instituties daarmee niet volkomen vrij. Er zijn vaak informele ongelijkheden werkzaam, vaak op basis van religieuze tradities, vaak ook op basis van leeftijd: ouderdom is een oeroude basis voor autoriteitsclaims. Het zou verkeerd zijn om elke staatloze en relatief egalitaire samenleving als een zuivere anarchie te duiden. Maar ze vertoonden er nadrukkelijk de aspecten van, er heersten zogezegd – daar komt-ie weer – hoogst anarchische toestanden. Die anarchische toestanden horen bij de menselijke geschiedenis. Ze zijn veel en veel ouder dan het anarchisme als bewust streven, als ideologie, als revolutionaire beweging, als stroming zoals die in de negentiende eeuw opkwam, met voorlopers in de zeventiende en achttiende eeuw. Precies daarom noem ik ze anarchisch – toestanden zonder heerschappij – en niet anarchistisch – toestanden die voortvloeien uit het anarchistisch streven. Weliswaar streven anarchisten naar zulke toestanden. Maar de toestanden bestaan gelukkig maar al te vaak zonder dat er ook maar een enkele anarchist bezig is geweest om zulke toestanden in het leven te roepen.

Heel veel leuke en belangrijke dingen in het leven gaan op deze manier: in vrijheid en overleg tussen in principe gelijkwaardige mensen

Anarchische toestanden

Anarchische toestanden zie je niet enkel in het al dan niet verre verleden. Ze zijn overal te vinden in het dagelijks leven, zelfs in deze door autoriteit gedomineerde en geterroriseerde maatschappij. Burenhulp: geen gezag vertelt jou dat je de plantjes van de buurvrouw water moet geven als ze dat vraagt. Geen gezag vertelde die buurvrouw dat ze jou koffie gaf toen je de buurvrouw daarom vroeg omdat je koffie op was en de winkel al dicht. Wederkerige hulp waarbij niemand de ander orders geeft of omkoopt. Mensen die samen in een punkband, jazzensemble of strijkkwartet zitten: zelf doen, samen doen. Geen chef die nodig is om jou te vertellen wat je speelt, hoe, of wanneer. Een vriendengroep die regelmatig samen naar de kroeg of de film gaat: alweer, welke kroeg of welke film maken de leden van die groep uit, en niemand anders. Heel veel

leuke en belangrijke dingen in het leven gaan op deze manier: in vrijheid en overleg tussen in principe gelijkwaardige mensen. Het zijn informele vormen van zelfbestuur en vrije associatie. Het zijn anarchische toestanden, anarchische praktijken, en alweer is er doorgaans geen anarchist in de buurt om mensen tot zulke praktijken aan te sporen.

Anarchische toestanden zie je vooral ook in sociale strijd. In opstanden, revoltes, revoluties, noem maar op, duikt de anarchie keer op keer op, in allerlei vormen. Waar mensen met voldoende aantallen in opstand komen tegen de gevestigde orde, verliest die orde haar greep. De politie trekt zich terug uit straten en wijken als er voldoende politiewagens en politiebureaus in vlammen zijn opgegaan en als agenten voldoende klop hebben gekregen van grote aantallen woedende demonstranten. Het oude gezag is weg. En er is niet automatisch een nieuw gezag. De straten zijn in handen van de opstandige menigten. Soms duurt dat een uur of twee, zoals bijvoorbeeld op en om het Rokin in Amsterdam dit voorjaar, na de ontruiming van een UvA-campus waar studenten en anderen gebouwen hadden bezet uit solidariteit met Palestina. Soms duurde zoiets weken, zoals in 2019 in Chili nadat jonge mensen in opstand waren gekomen tegen de neoliberale staat nadat die de metroprijzen had verhoogd. Repressie, maar vooral de belofte van de regering dat er een referendum over een nieuwe grondwet zou komen, waren toen de wapens waarmee het gezag haar greep wist te herstellen tegenover de anarchie die zich op de straten van Santiago had weten te ontplooien.

Soms organiseert de anarchie zich verregaand. Dan krijg je zelfgeorganiseerde anarchische toestanden. Toen in 2019 mensen in Soedan begonnen te demonstreren nadat het brood weer eens duurder werd, bundelden actievoerders zich in *resistance committees*, verzetscomités, die demonstratieoproepen verspreidden, onderling activiteiten coördineerden en mensen in nood ondersteuning en hulp boden. Dit waren en zijn vormen van zelfbestuur die tegenover en buiten het staatsgezag functioneerden. De demonstraties groeiden uit tot een revolutie die in april 2020 dictator Bashir omverwierp. Ook in de periode daarna – eerst met een overgangsregering, vervolgens een militaire staatsgreep, en nu een wrede burgeroorlog tussen het leger en een zwaarbewapende militie – bleven de verzetscomités werkzaam om slachtoffers van repressie en geweld te helpen en iets van een alternatief tegenover de twee reactionaire gewapende machten in leven te houden. Een anarchische organisatievorm is het, een vorm van zelfbestuur.

Anarchische toestanden zie je ook in vrolijker vormen. Toen demonstranten in 2022 in Sri Lanka het presidentiële paleis bestormden in een opstand tegen een neoliberale, autoritaire regering, verschaften zij zich toegang tot het presidentiële zwembad. Triomfantelijk maakten ze daar een vreugdevol gebruik van, geen autoriteit die het hun belette. Een hoogst anarchische toestand, net als toen in de zomer van 2024 demonstranten in Kenia het parlementsgebouw bestormden. Of er in beide prachtige episodes anarchisten betrokken waren, weet ik niet. Maar voor het op gang krijgen van dit soort vreugdevolle toestanden zijn die ook helemaal niet nodig.

Het verlangen naar een vrij leven woont in iedereen en in anarchische toestanden vindt dit verlangen een vorm

Burenhulp, muziekgezelschappen, vriendengroepen, menigten op van politie bevrijde straten, zelfgeorganiseerde verzetscomités, zwempartijen in presidentiële zwembaden: anarchische toestanden zijn helemaal niet zeldzaam. En ze zijn immens waardevol en veelal ook vreugdevol. Elkaar helpen is toch mooier dan alles moeten kopen voor geld waarvoor je eerst voor een baas moet werken? Zelf leuke dingen doen en mooie dingen maken voor ons plezier is toch veel aardiger dan werk verrichten voor zo'n baas? Gratis en ongeoorloofd zwemmen is toch veel leuker dan met toestemming en tegen betaling? En hoe grimmig en riskant straatgevechten met oproerpolitie vaak ook zijn, de vrijheid die mensen beleven in de strijd, als politie zich terugtrekt en de straten aan de opstandelingen overlaat... er zit in dit soort opstanden niet alleen een anarchische dynamiek, het is tegelijk ook een feestelijke toestand. Hoe dan ook, er gaat niets boven het motto 'zelf doen, samen doen'. Anarchisten heb je er ook niet voor nodig. Het verlangen naar een vrij leven woont in iedereen en het is in allerlei anarchische toestanden dat dit verlangen een vorm vindt en zich een weg baant.

Anarchische toestanden zijn onuitroeibaar, maar tegelijk hoogst vergankelijk

Vergankelijkheid en anarchistische inmenging

Als anarchisten niet noodzakelijk zijn om toestanden van anarchie op gang te brengen, zijn anarchisten dan overbodig in de strijd voor een vrije wereld? Die conclusie gaat te ver. Anarchische toestanden kom je weliswaar overal en nergens tegen en een anarchische dynamiek verschijnt in elke serieuze opstand tegen de gevestigde orde. Maar zelden bepalen anarchische toestanden de hele gang van zaken in de maatschappij: ze bestaan in de gevestigde orde, als een soort van contrapunt tegenover de autoriteit. En zelden zetten de anarchische toestanden in een opstand zich zodanig door dat de anarchie een permanent karakter krijgt. Na het verdrijven van de oude macht vestigt zich een nieuwe macht. De autoriteit als zodanig verandert van gezicht, maar verdwijnt dan niet. Anarchische toestanden zijn onuitroeibaar, maar tegelijk hoogst vergankelijk. Het is alsof de macht, linksom of rechtsom, altijd wint. En daarom zijn er anarchisten nodig.

Anarchie is niet door anarchisten bedacht. Anarchische toestanden zijn niet door anarchisten uitgevonden. Maar anarchisten zijn wel degenen die het belang van anarchie en bijbehorende toestanden inzien en weten te benoemen. Je zou het anarchisme, als maatschappijkritische en revolutionaire stroming, kunnen zien als een project van herontdekking van wat al heel lang bekend is, maar vooral in Europa en Noord-Amerika nogal is verwaarloosd, veronachtzaamd en vergeten. Vaak, in de geschiedenis, in staatloze gemeenschapsvormen, in veel inheemse

gemeenschappen, in dorpsgemeenschappen waar de greep van heersers slechts heel beperkt was, leefden mensen als vanzelfsprekend in een relatieve vrijheid die ingebed was in wederkerigheid en solidariteit. Juist het moderne kapitalisme – ja, ook in de roodgevlagde variant – heeft dat steeds effectiever kapotgemaakt en naar de marge proberen te verbannen, met grof geweld en met steeds effectiever manipulaties.

Anarchistische – niet louter anarchische! – kritieken kwamen wellicht juist in Europa op omdat juist daar de anarchische realiteit het meest verregaand werd vernietigd door een alomvattend systeem van samenhangende autoritaire stelsels en instituties. Daar was dus de meest radicale breuk met die autoritaire realiteit nodig. Voor veel inheemse gemeenschappen was en is egalitair en solidair samenleven de gangbare, algemeen aanvaarde norm. Natuurlijk respecteer je heel het leven! Natuurlijk help je elkaar! Natuurlijk laat je niemand van de gemeenschap van de honger omkomen! Natuurlijk los je de problemen van de gemeenschap samen op! Anarchisten hoeven zulke principes helemaal niet te verzinnen. Die waarheden bestonden immers allang. Maar juist in wat de westerse beschaving wordt genoemd, waren deze waarheden nogal ondergesneeuwd. Anarchisten leveren een bijdrage waarmee ze deze waarheden onder het puin vandaan weten te halen en op basis daarvan een streven helpen ontwikkelen naar een maatschappij die in het verlengde van die waarheden ligt, en die geen opgelegde autoriteiten nodig heeft om te kunnen functioneren.

Die bijdrage – niet die van uitvinders, maar wel van herontdekkers en promotors van de anarchie – kan in opstanden en revoluties een wezenlijk verschil maken. We zagen hoe anarchische toestanden – beginnetjes van zelfbestuur, straten bevrijd van politie – van zulke opstandigheid heel vaak een onderdeel zijn. Maar we zien ook keer op keer dat die anarchische toestanden tijdelijk zijn. Mensen komen in opstand, verdrijven de politie, doen wat ze willen op straten en in wijken waar ze in menigten de zeggenschap hebben overgenomen, beginnen soms bedrijven en wijken in zelfbestuur te nemen, om ervoor te zorgen dat mensen te eten en drinken hebben, ook waar staat en bedrijfsleven zijn stilgevallen. Maar tegelijk wachten mensen dan veelal... op een nieuwe autoriteit die hun dit werk weer uit handen neemt.

Je ziet dat mensen in opstand stukken vrijheid veroveren en anarchische toestanden scheppen, maar intussen bijvoorbeeld nieuwe verkiezingen eisen waarmee de gehate en verdreven regering netjes vervangen kan worden, waarna de anarchische toestanden weer kunnen worden opgedoekt. Wat mensen bewust willen – de vervanging van een slechte regering door een wat betere – is heel vaak niet hetzelfde als wat mensen intussen – ook bewust, al is men zich dat niet altijd bewust – aan het doen zijn: een wereld opbouwen van zelf doen en samen doen, een vorm van samenleven waar je geen regering en geen management meer voor nodig hebt. Die twee dingen staan haaks op elkaar. Vroeg of laat wijkt de anarchische dynamiek voor de vestiging van een nieuwe autoriteit, of voor het herstel van de oude.

Precies hier kan de anarchist iets nuttigs bijdragen! Waar de toestanden anarchisch zijn, kan de anarchist zeggen: waarom gaan we niet op deze voet verder? Waarom breiden we dit niet uit? Waarom maken we van de vrijheid in saamhorigheid niet het organiserend principe van een andere wereld? Waarom verjagen we de politie niet uit de hele stad? Uit het hele land? Waarom maken we de beginnetjes van zelfbestuur in bedrijf en buurt niet tot iets permanents? Waarom zouden het geen bouwstenen kunnen zijn van een wereld zonder bazen? Waarom zouden we de enorme vrijheid, de stukken collectieve en individuele zelfbeschikking die we in de strijd gewonnen hebben, weer weggeven via nieuwe verkiezingen aan autoriteiten die weliswaar nieuw zijn maar langs dezelfde lijnen werken als de oude die we zojuist met zoveel moeite hebben verjaagd? Vanuit deze vragen kunnen anarchisten verdergaan en daadwerkelijk helpen bouwen aan een vrije en solidaire wereld en op basis van al die anarchische toestanden daadwerkelijk anarchistische doelen dichterbij brengen. Ⓐ

Noten

1 'Prehistorie' is een onzinnig woord, maar omdat mensen wel weten wat er mee wordt bedoeld gebruik ik het toch maar even. Het is een onzinnig woord omdat het verwijst naar de geschiedenis van een tijd waar mensen nog niet van het schrift gebruikmaakten. Alsof die geschiedenis niet echt ook historie is enkel en alleen omdat mensen zonder zulk schrift leefden.

2 David Graeber en David Wengrow, *Het begin van alles – een nieuwe geschiedenis van de mensheid* (Maven Publishing, Amsterdam 2022) geeft tal van voorbeelden van staatloze samenlevingen die in betrekkelijk egalitaire verhoudingen en een verregaande vrijheid leefden. Op de analyse valt best wat aan te merken. Zo denk ik, kennelijk in tegenstelling tot de auteurs, dat een zoektocht naar de oorsprong van het fenomeen 'staat' best zinnig is. Maar daarvoor hebben dan Peter Gelderloos, *Worshipping Power – An anarchist view of early state formation* (AK Press, Chico/Edinburgh 2016).

Vooraan marcheren de geesten onzer gevallen makkers

Aankondiging van een nieuwe publicatie

Door Ron Blom

Zeer recentelijk verscheen het boek *Vooraan marcheren de geesten onzer gevallen makkers: De socialistische verzetsgroep De Vonk in Friesland in actie voor meervoudige bevrijding 1930-1950.* In dit boek wordt uitgelegd hoe anarchistische, links- en revolutionair-socialistische activisten elkaar wisten te vinden binnen het netwerk van De Vonk en hoe zij strijd voerden tegen oorlog en binnen- en buitenlands fascisme.

Hoogleraar Geschiedenis aan de Vrije Universiteit Pepijn Brandon:

> 'In deze goed gedocumenteerde studie brengt Ron Blom de Friese afdeling van de verzetsgroep De Vonk tot leven. Grondig archiefwerk en interviews met nabestaanden stellen Blom in staat om ver door te dringen onder de laag van formele standpunten en illegale activiteiten, en een persoonlijk beeld te schetsen van de drijfveren en het alledaagse solidariteitswerk van de leden en sympathisanten van de groep. Een grote verdienste van Bloms benadering is dat het verzetswerk voor hem niet begon en eindigde met de Duitse bezetting (zoals ook gold voor de leden van De Vonk zelf). De netwerken die in de oorlog actief waren voor het beschermen van hun joodse medemensen en het verspreiden van verboden antifascistische publicaties kwamen voort uit de brede stroom van Fries radicaal-links van voor de oorlog. In die netwerken speelden vrouwen, (joodse) migranten en mensen die zich verzetten tegen de heteronorm een prominente rol. Ondanks de grote klappen die zij onder het nazibewind te verduren kregen, bleven vele De Vonk-activisten zich ook na de bevrijding inzetten voor socialisme en emancipatie op alle mogelijke terreinen.'

Het rijk geïllustreerde boek van 227 pagina's is in samenwerking met Paper Jam uitgebracht en kost € 22,50. Dat bedrag plus € 4,25 porto kan worden overgemaakt naar R.L. Blom, NL74 INGB 0004 1577 57 met vermelding van naam en postadres. Bovendien is het boek natuurlijk verkrijgbaar bij de linkse boekhandels Rosa en Fort van Sjakoo. Ⓐ

STOP
JOKE K. 11-2-'19 Nieuwesluis

Ⓐ

Oorlogsverklaring

Tekst en beeld
Joke Kaviaar

Zij hebben de oorlog verklaard
aan al het leven dat zich niet houdt aan de gulden regel
De mens is de baas

met recht de bossen met stikstofbommen te bestoken
De lucht te zuiveren met nucleaire zonnestralen
De mens is de baas over

torenflats op water, machines die de hemel scheuren
Beheerst land met onnatuurlijke afscheidingen
De mens, die zich macht toekent

anderen te duiden als teveel op deze aarde,
om uit te wissen, op te ruimen die volkeren, die
met de dieren mee bewegen, die

hand in hand leven met de grond en
zonder enig kompas de weg kennen, de gewassen
De oorlog is aan ons allen verklaard

In de aanval om rijkdommen in de grond, waarop
diegenen die teveel zouden zijn wonen
Het is een slagveld met

inzet van machinale dodingsapparaten
Ze graven, begraven en ontwortelen, de aarde
siddert onder het boren van gaten

Uit naam van staten, banken, bedrijven, de
bazen klinken de glazen in hoge paleizen, zij
die zich als redders van de aarde laten fêteren

U kunt rustig slapen gaan

Verklaren we hen, die zich die medaille opspelden,
op ons beurt de oorlog?

De dag waarop we allemaal 'sorry baas' zeiden

Maandag 21 maart 2033 begon als een gewone werkdag. Maar na de lunchpauze zeiden we allemaal tegen onze baas: 'Sorry baas, het is niet persoonlijk, maar we hebben je niet meer nodig; we kunnen het zelf wel. Je mag van ons je bureau houden om je memoires te schrijven. Als je dat liever wil kun je met ons samenwerken, maar dan als lid van een team, niet als een baas die de lakens uitdeelt.' Het was niet onze bedoeling iemand pijn te doen, maar als een ex-baas toch bevelen meende te kunnen geven, zeiden we minzaam: 'commandeer je hondje en blaf zelf.'

Tekst Lampie

Beeld Randy Linskens

Dit tegelijk 'sorry baas' zeggen gebeurde niet alleen in bedrijven, ziekenhuizen en scholen, maar overal en op alle niveaus, ook in supermarkten en kantoren, op redactiebureaus van de media, op gemeentehuizen en ministeries. En niet alleen in Nederland, maar op grote schaal in de westerse geïndustrialiseerde wereld. Sorry Boss Day was een internationaal gebeuren.

Onbloedige revolutie

Deze revolutie was weinig romantisch. Ze vroeg niet om helden en liet geen bloed vloeien. De werkers begrepen dat een revolutie die alleen met geweld kon worden bevochten alleen door onderdrukking kon worden gehandhaafd. Dit zou dan hebben betekend dat de ene heersende klasse door een andere werd vervangen. Dat de nieuwe machthebbers zouden pretenderen hun macht namens het volk uit te oefenen, zou daar niets aan veranderen.

De revolutie was ook weinig romantisch omdat er op het oog weinig veranderde. Iedereen die productief werk verrichtte bleef dat gewoon doen. Boeren en bakkers stonden nog steeds vroeg op om aan de slag te gaan. De vakkenvullers in de supermarkten bleven vooralsnog de vakken vullen, zij het nu bijgestaan door de ex-manager wanneer die geen kassadienst draaide. Salarissen werden gewoon doorbetaald en voor goederen en diensten moest nog steeds betaald worden, totdat we collectief een beter systeem hadden ontwikkeld. Wat wel per direct stilviel was de zakkenvullerij aan de top van het bedrijfsleven. Er was immers geen top meer. Geen teamlid kreeg extreem veel meer (of minder) dan het gemiddelde.

Wat wel romantisch is, is het verhaal dat iedereen dit tegelijk zei. Maar in werkelijkheid voltrok het proces van revolutionaire gezagsontkenning zich over een periode van weken. In de voorafgaande jaren waren al veel nieuwe ondernemingen opgezet als horizontale coöperatie, terwijl andere naar die vorm waren getransformeerd. Verstandige bazen (die bleken er ook te zijn) werkten al als

gelijkwaardig lid van een team en niet meer als doorgeefluik voor hogere machten. In enkele grote bedrijven werd met zelfbestuur geëxperimenteerd en was de derde maandag van de maand al sinds een jaar uitgeroepen tot een dag van gezagsontkenning, al werden de besluiten die dan genomen werden vaak van hogerhand teruggedraaid. Er was toen ook een sterk solidariteitsnetwerk opgebouwd dat werkers beschermde als ze door gezagsontkenning in de problemen kwamen.

Maar op die dag, 21 maart 2033, namen veel werkers tegelijk de stap, niet voor een dag, maar voorgoed

Maar op die dag, 21 maart 2033, namen veel werkers bij vele honderden bedrijven tegelijk de stap, niet voor een dag, maar voorgoed. Over de hele wereld ging het om tienduizenden bedrijven. De autoriteiten stonden er machteloos tegenover; ze hadden geen middelen om daar effectief tegen op te treden. Toen er eenmaal voldoende over de dam waren en iedereen kon zien dat er niets vreselijks gebeurde, volgden er snel meer, als in een lawine.

Metamorfose

Van buitenaf gezien leek het aanvankelijk alsof alles hetzelfde bleef, maar de voorwaarden waren geschapen waardoor alles anders kon worden. Al vanaf dag één werden regels niet meer toegepast omdat dit nu eenmaal was hoe de regels waren, maar uitsluitend als ze een redelijk doel dienden. Als een regel bedoeld was om de rechtvaardigheid te dienen, maar de toepassing onredelijk uitpakte, dan werd er een uitzondering gemaakt. Deze ‘discretionaire bevoegdheid’ viel toe aan ieder team dat regels toepaste. Ook anders was dat kwaliteit en verantwoorde productie voorop kwamen te staan, in plaats van winstgevendheid. De aandelenkoers was niet langer een factor in de beslissingen. Het kapitalisme was daarmee geruisloos afgeschaft.

De metamorfose van een rups die in een vlinder verandert is aanvankelijk ook weinig spectaculair. Op het oog verandert er niets, tot de vlinder uit de pop kruipt. De vrije samenleving die we nu kennen, gebaseerd op gelijkwaardigheid en solidariteit, werd niet in één dag verwezenlijkt. Het is haast niet te geloven hoeveel onderdrukking en uitbuiting er was, hoeveel uitsluiting en vernedering, alles om de zielloze machine van het kapitalisme draaiend te houden. Het kostte tijd voor iedereen zich erbij neerlegde dat niemand meer macht had dan wie dan ook.

In de overgangsperiode werd er in verschillende landen en landsregio’s geëxperimenteerd met verschillende systemen van besluitvorming en van toewijzing van schaarse productiemiddelen. We leerden van elkaars ervaringen, in internationale verbondenheid en solidariteit, zodat onverwachte klappen konden worden opgevangen in een coöperatief verzekeringssysteem gebaseerd op onderlinge waarborg.

Al snel bleek dat een rationele toewijzing de gigantische verspilling van grondstoffen en energie teruggebracht naar een houdbaar niveau. De uitbuiting van het Globale Zuiden werd met succes stopgezet, in overleg met en door de samenwerking van de plaatselijke bevolkingen.

Hoe het begon

Het is haast niet te geloven, maar volgens de geschiedschrijvers liggen de wortels van de revolutie in een soort sprookje dat anarchisten als een toekomstfantasie vertelden. Het was een sprookje dat bleek aan te slaan, aanvankelijk vooral onder oudere werkers die met leed de pensioengerechtigde leeftijd naar boven zagen kruipen. Ze popelden om met pensioen te kunnen gaan, niet om te gaan tuinieren of eindelijk een wereldreis te kunnen maken, maar om te ontsnappen aan een baan waarin het werk onmogelijk werd gemaakt door de onzinnige regels van een manager die geen benul had van wat het werk inhield. Ze moesten bijvoorbeeld nauwgezet tijdstaten bijhouden waarin werd beschreven hoeveel minuten ze aan iedere deeltaak besteedden. Door de cijfers op een spreadsheet te bestuderen waande hun manager grip op de zaak te hebben. De werkers wisten wel beter: het bijhouden van de tijdstaten was tijdvretende onzin die ten koste ging van het eigenlijke werk, en hun baas was alleen maar een sta-in-de-weg. Zonder baas zou het werk vlotter verlopen en bovendien plezieriger zijn.

Natuurlijk waren er altijd al veel mensen die geloofden dat een betere wereld mogelijk was en dat die niet te verenigen was met het kapitalisme. Maar die betere wereld was een vaag toekomstbeeld. Er was geen concreet doel, en dus ook geen zichtbaar pad naar die betere wereld. Het sprookje van de dag waarop we allemaal ‘sorry baas’ zeiden bood hun een verhaal over hoe de revolutie als het ware moeiteloos en geruisloos kon plaatsvinden, zonder grote schokken die veel slachtoffers zouden maken. Dit werkte beter om mensen over de streep te trekken dan het voorhouden van een vaag toekomstideaal.

Het was ook niet iedereen duidelijk waaraan het lag dat er zoveel onrecht bleef bestaan, terwijl de meeste mensen iets beters wilden, Nu zien we in dat de vijand die verslagen moest worden een systeem was, de Machine, een zielloos monster dat de condities reproduceerde waaronder de Machine kon voortbestaan. Objectief gezien diende deze de heersende klasse, maar een nadere beschouwing laat zien dat de Machine geen ander doel had dan hoe dan ook voort te bestaan, en als middel daartoe in feite de klassen produceerde en reproduceerde. Werkers en bazen, stemvee en politici, het onderwijs, de media, politie en justitie, het militair apparaat, alles had een functie in het voortbestaan van de Machine.

Marx verwachtte dat de Machine spoedig zou bezwijken onder de tegenstellingen die deze creëerde. De Machine van het begin van deze eeuw was nog steeds de Machine van de tijd van Marx, maar in plaats van te bezwijken was deze dramatisch geëvolueerd en daarbij sterker geworden. De Machine kon worden

geraakt, maar was in de loop der tijd steeds beter geworden in zichzelf repareren. Hij leek in dat opzicht op de Hydra, een veelhoofdig slangachtig monster uit de Griekse mythologie. Haar hoofden waren niet onkwetsbaar, maar voor elke afgehakte kop groeide de Hydra er twee terug. Het monster werd uiteindelijk verslagen door alle hoofden tegelijk te laten rollen.

Dit was ook waarom het zo moeilijk leek de Machine te verslaan. Een massademonstratie kon concessies afdwingen. De politie kon op straat verslagen worden, zodat ze zich met bebloede koppen moesten terugtrekken. Maar dat kwam erop neer dat de actievoerders de Machine een speldenprik toebrachten, of twee, of vijf. Te veel speldenprikken, en de Machine ging zich repareren. De concessies werden buitenspel gezet. De media schilderde actievoerders af als redeloze semicriminele heethoofden. De politie militariseerde nog meer. Het demonstratierecht werd verder ingeperkt. Met speldenprikken ging het niet lukken. Het was om moedeloos van te worden.

De mensen in het sprookje *De nieuwe kleren van de keizer* geloofden collectief in die kleren tot een klein kind de waarheid sprak: ‘hij heeft geen kleren aan,’ en daarmee de collectieve waan doorbrak. Het sprookje van Sorry Boss Day, naïef als het was, hielp om duidelijk te maken dat de macht van de Machine op een soortgelijke collectieve waan berustte, een collectieve aangeleerde hulpeloosheid. Het liet zien dat die macht zonder onze medewerking machteloos staat, en dat onze gezamenlijke wil onvergelijkelijk veel machtiger kan zijn. De Machine werd in 2033 uiteindelijk verslagen door hem tegelijk van al zijn hoofden te ontdoen. Ⓐ

De Machine werd in 2033 uiteindelijk verslagen door hem tegelijk van al zijn hoofden te ontdoen

WAAR WONEN WE?

Volgens Mark Fisher leven we in een ideologie van kapitalistisch realisme. Hiermee bedoelt hij dat wij geen uitweg meer kunnen indenken want 'er is geen alternatief.' De kapitalisten hebben onze collectieve verbeelding omheind en vermarkt. Dat we in een apocalyptisch tijdperk leven is zeer duidelijk te merken aan de *blockbusters* die uit de Amerikaanse propagandamachine – beter bekend als Hollywood – komen. Het einde van de wereld en wat daarna komt zijn al lang populaire genres, maar in deze eeuw zijn ze in een stroomversnelling geraakt. Wil je wat anders? Dan is er nagenoeg alleen die 'sterke-man-der-historie'-bagger van Marvel te vinden. Maar als mensen alleen nog maar *Mad Max*-achtige dystopieën kunnen inbeelden, en om ons heen de voortschrijdende desertificatie zien, wordt het ons onmogelijk gemaakt om iets te zien waar we voor kunnen strijden. Op links in de brede zin manifesteert zich dat als een breed strijden voor de status quo tegen de sloopballen[1] van rechts. In die strijd wint rechts, want zo geweldig is de status quo niet. Hoog tijd om daar een revolutionaire verbeelding tegenover te zetten. Laat het het Armageddon van de staat zijn, niet van ons allemaal.

Hieronder de vierde in een serie van pogingen om zoiets te doen. De tekst is incompleet, geen *roadmap*, mogelijk voor sommigen een verafschuwing… Aan hen die er iets op hebben aan te merken of toe te voegen (en iedereen die ideeën heeft) de oproep: doe mee! Stuur je eigen verbeelding in over hoe de anarchie er uit kan zien. Doe dat in welke vorm je het beste schikt. Fictie? Graag! Schilderijen? Scannen en opsturen! Gedichten? Hebben we lang niet genoeg!

Tekst Hadrian

Een van de belangrijkste problemen voor mijn generatie is het tekort aan betaalbare huizen. Dit is op zichzelf niets nieuws, huizen zijn altijd duur geweest. Er is echter wel een gigantische regressie in de maatschappij te zien de afgelopen jaren. Om in aanmerking te komen moeten mensen jaren, vaak meer dan een decennium, geregistreerd staan om ook maar een kans te maken. Reguliere koophuizen zijn in een paar jaar tijd ook minstens in prijs verdubbeld, waardoor hypotheken onbetaalbaar zijn geworden. Sommigen kunnen wel een hypotheek krijgen voor een klein appartement waar je dan nog steeds de grond niet van betaalt en waarbij je ook nog eens vast komt te zitten aan servicekosten, betalingen aan de vereniging van eigenaren, en met pech zelfs erfpacht. Dit alles is ook gewoon verkapte huur. De meeste mensen zitten echter vast aan geprivatiseerde huur, waarbij de kosten minstens net zo snel aan het stijgen zijn. Er is in Nederland een gigantisch gat tussen de goedkoopste woonruimten in de 'vrije sector' en de duurste sociale huurwoningen van meerdere honderden euro's. Huren in de 'vrije sector' is een val. Het geld is permanent verdwenen, waardoor sparen voor eventuele koop al helemaal onmogelijk wordt. Hierdoor blijven mensen lang vast in de 'vrije sector' om uitgebuit te worden.

Voor de meeste mensen is een dak boven het hoofd en wat warmte in de winter een basisbehoefte. Sommigen houden wel van wat ruwheid, maar de meesten van ons waarderen een beetje comfort wel. Het is een van de misdaden van de kapitalistische maatschappij dat in deze basisbehoeften niet wordt voorzien. De rentenier geeft niets om ons comfort. Zo lang we betalen, mogen we in hun gebouwen vertoeven. Als we echter de huur niet kunnen betalen, kunnen ze ons op straat gooien, en dat doen ze dan ook meestal. Hetzelfde is overigens waar voor mensen die de hypotheek niet meer kunnen betalen.[2] Een anarchistische samenleving zou dit soort onwaardige behandeling niet accepteren.

De meeste anarchisten, waaronder ook ik, weigeren de legitimiteit van het eigendom[3] te erkennen. Het is namelijk het eigendom dat het mogelijk maakt voor de rijken om ons uit te buiten. Het is het eigendom dat het mogelijk maakt voor een kleine groep mensen om anderen op straat te gooien. Echter, het moment dat mensen over onze afgunst voor het eigendom horen, denken ze dat wij ze uit hun huis willen gooien. Het verdwijnen van het eigendom zal er juist voor zorgen dat onze leefomstandigheden beter gewaarborgd kunnen worden. Hieronder schets ik een aantal manieren waarop we over woonruimte in een anarchistische samenleving kunnen denken. Het belangrijkste verschil is dat we met elkaar zullen samenwerken om het comfort dat we willen te bereiken, in plaats van rijk te worden door middel van afpersing en diefstal.

Huizen zonder markt

Wanneer iemand in onze huidige maatschappij wil verhuizen dan zal die persoon de huizenmarkt op moeten. Dit is een zeer moeilijk te manoeuvreren en vijandelijke markt. Zonder hulp heb ik het nooit aangekund. Wanneer je woonruimte zoekt, is het niet gek om na een bezichtiging slechts vierentwintig uur te krijgen om te reageren. Doordat er betrekkelijk weinig keus is, voel je je snel gedwongen om te reageren. Makelaars laten je vaak ook tegelijkertijd met anderen naar een woonruimte kijken om de druk nog verder op te voeren. Het voelt alsof ze een pistool tegen je hoofd houden.

> De lokale gemeenschap neemt zelf controle over hun eigen leefomgeving

Wat ik me dan indenk, is dat iemand die in een anarchistische samenleving een eigen woonruimte wil betrekken dit simpelweg aan de gemeenschap hoeft te laten weten. Er zou in die gemeenschap een groep zijn die lijsten bijhoudt van alle woonruimten en wie deze gebruiken. Het eigendom bestaat natuurlijk niet, maar het is niet meer dan logisch om binnen de gemeenschap af te spreken dat waar je wakker wordt, je in de avond ook gewoon weer kan gaan slapen, en dat de woonruimte tot je beschikking staat zolang je deze blijft gebruiken. De lijst van woonruimten is dan alleen een administratief hulpmiddel om de distributie van woningen te faciliteren, in plaats van het bepalen wie welke belasting moet betalen. Als iemand woonruimte nodig heeft, hoeft er alleen maar naar de lijst gekeken te worden om te vinden wat er vrij en geschikt is.

Het is natuurlijk mogelijk dat alle woonruimten al in gebruik zijn. Het is wijs voor elke gemeenschap om een bepaald percentage lege woonruimten te hebben als een buffer, bijvoorbeeld bij calamiteiten binnen en buiten de gemeenschap. Deze ruimten hoeven niet compleet leeg te zijn en zouden gebruikt kunnen worden voor andere doeleinden. Wanneer iemand echter woonruimte nodig heeft, zijn er in zeer geringe tijd wel plekken beschikbaar. Dit is natuurlijk een schril contrast met deze kapitalistische maatschappij waar vastgoedspeculatie juist het beste draait op kunstmatige tekorten.

Als het blijkt dat er echt geen woonruimten meer beschikbaar zijn, kan de gemeenschap natuurlijk ook samenkomen en de bouw van nieuwe woonruimten plannen. Er kan dan gekozen worden om te bouwen op noodzaak, of er kan een nieuwe buffer aangelegd worden. Stel je eens voor dat je wilt verhuizen, en gewoon met wat vrienden samenkomt om een of meerdere woonruimten te bouwen. Land, in een anarchistische samenleving, wordt op basis van samenwerking verdeeld. Er zijn geen huisbazen noch afstandelijke corporaties die op afstand controle uitoefenen over je lokale gemeenschap. In plaats daarvan neemt de lokale gemeenschap zelf controle over hun eigen leefomgeving.

Die nieuwe controle betekent ook dat woongebieden er heel anders uit kunnen zien. De rijtjes en straatjes bieden vaak relatief weinig plek voor gemeenschapsvorming, behalve misschien een speeltuintje in een aangelegen park. In modernere wijken waar ze de eentonigheid van de huizen proberen te verbreken, heb je wel eens een extreme spookstadatmosfeer omdat er ook geen enkele plaats meer is gemaakt voor voortuinen. Mensen zijn daar in hun huis of hun auto, maar niet in de wijk.

In een anarchistische samenleving is het makkelijker om juist innovatieve en creatieve nieuwe bouwstijlen te bedenken. De hele woonwijk kan er uitzien als een lapjesdeken aan door elkaar heen lopende visies. Verder kan gemeenschapsopbouw of natuurintegratie een essentieel onderdeel worden van de architectuur. Dan hoeven we niet langer van geluk te spreken als er een boom binnen honderd meter staat, maar wordt groen een essentieel onderdeel van de manier waarop woningen in elkaar worden gezet.

Andere manieren van leven

In de huidige westerse maatschappij is het de norm dat mensen met hun meest naaste familie wonen. Dit is echter niet de enige manier van samenleven. Alternatieven zien we al in bijvoorbeeld studentenhuisvesting, waar velen in hetzelfde huis op hun eigen kamers wonen, of wanneer verschillende arbeiders in hetzelfde huis wonen om kosten te besparen. Dit zijn vaak tijdelijke manieren van samenleven, waarbij men wordt geacht op termijn een kernfamilie te beginnen.

Er zijn echter ook veel andere mogelijke configuraties die elk beter passen bij bepaalde groepen dan die van de kernfamilie. Een voorbeeld hiervan is het samenleven van een (deel van) een polycule.[4] In de meeste landen is de wettelijke situatie hier totaal niet voor ingericht. Ook worden huizen vaak gebouwd voor de kernfamilie en kan het lastig zijn andere configuraties erin te passen. Zeker bij huren is het meestal geen optie om een muur tussen twee appartementen eruit te slopen.

Beeld Asia Bordowa

Wanneer een gemeenschap echter de eigen verantwoordelijkheid neemt voor hun eigen omgeving, dan wordt het ook makkelijker om alternatieve samenwoningsverbanden te bewerkstelligen. Als twintig mensen de voordeur willen delen, dan kan een gebouw daar gerust voor gebouwd of verbouwd worden.

Het is ook niet ondenkbaar dat bepaalde groepen niet zoveel noodzaak tot privacy voelen als anderen, en graag de meeste of zelfs alle ruimtes in gemeenschap delen. Dat soort configuraties zouden veel ruimte vrijmaken voor andere doeleinden. Als privékamers toch zo nu en dan nodig blijken, kunnen er natuurlijk altijd wat kamers voor worden gebouwd. Ik zou zelf niet elke kamer willen delen met een grote groep, maar een gedeelde keuken en recreatieruimte in hetzelfde gebouw als mijn privéslaapruimte klinkt zo slecht nog niet. Een gedeelde keuken zou bijvoorbeeld meer op een industriële keuken kunnen lijken waardoor die zowel makkelijker schoon te maken is als efficiënter is qua ruimtegebruik. Privéruimtes kunnen daardoor bijvoorbeeld ruimer en luxer zijn zonder voor de gehele woonomgeving meer ruimte nodig te hebben.

Conclusie

Geschikte huisvesting is een van de meest belangrijke basisbehoeften van mensen. De rijken misbruiken dit al millennia voor hun eigen voordeel. De beschaving, het 'hoogste doel van de voorvechters van de staat', wordt gedefinieerd door 'afpersingshuren', dakloosheid, en slechte leefomstandigheden. Het kapitalisme en de staat hebben tot op de dag van vandaag niet kunnen voorzien in passende woonruimten voor iedereen, of zelfs de meerderheid. In plaats daarvan wordt de mogelijkheid van mensen om hun eigen levens en omgevingen te controleren brutaal onmogelijk gemaakt. Juist deze controle is nodig voor mensen om, samen met hun gemeenschap, passende woonruimten te verzorgen. Wanneer winst niet langer de reden is dat woonruimten worden gebouwd en – als je geluk hebt – onderhouden, zal het mogelijk worden om dingen die belangrijk zouden moeten zijn te prioriteren. De eerste prioriteit is het verzekeren dat iedereen een dak boven hun hoofd heeft, en dat de woningen altijd een comfortabele temperatuur hebben. Verder kunnen de gebouwen goed geïsoleerd worden en overig achterstallig onderhoud dat de huisbaas nooit heeft laten uitvoeren kan eindelijk worden gedaan. We kunnen er uiteindelijk ook voor kiezen om de lelijke appartementencomplexen te slopen en onze creativiteit te botvieren op mooie nieuwe gebouwen. Het landschap om ons heen kan radicaal anders ingericht worden om bij onze wensen en benodigdheden te passen. Onze wijken hoeven niet langer meer de plaats te zijn waar we slapen en bijkomen van werk, het kan de plek worden waar we leven. Ⓐ

Het kapitalisme en de staat hebben tot op de dag van vandaag niet kunnen voorzien in passende woonruimten voor iedereen

Noten:
1 Als woordspeling bedoeld.
2 Er bestaat wel een Nationale Hypotheekgarantie (NHG), die het mogelijk maakt om een periode minder te betalen met als resultaat nog meer schuld op te bouwen.
3 Gedefinieerd als 'dat waar iemand een claim op legt maar zelf niet gebruikt'.
4 wikipedia.org/wiki/Polycule

Dialoogje

Wolf

Door Mirka

Leuk T-shirt.

?

Met die leus erop: 'Alle dieren vrij!'

O, ja.

Maar niet zo realistisch natuurlijk.

Hoezo niet?

Stel je voor. Alle varkens en koeien uit de schuren waar ze gevangen zaten, alle kippen uit de legbatterijen, meer dood dan levend, lopen kunnen ze bijna niet. Veel zouden er het loodje leggen.

Dat is in elk geval nog minder erg dan dat ze nog een paar weken, maanden of jaren in die hel moeten leven om daarna geslacht te worden. Bovendien zal dat vrijlaten geleidelijk gaan.

Hoezo? Je wilt ze toch zeker nu meteen vrijlaten, allemaal?

Niet realistisch. Dat zou alleen lukken als héél veel activisten héél veel geweld zouden gebruiken.

Zoals in dat boek van Carolina Trujillo.

De instructies, *bedoel je?*

Ja!

Dat gaat nog maar over één slachthuis, en dat is al een hele toestand.

Wel te gek, dat boek.

Zeker! Maar als iedereen veganist wordt, worden er vanzelf geen dieren meer gekweekt. Niet voor voedsel, ook niet voor gezelschap.

Bepaald niet realistisch!

We zijn al een eind op weg hoor. Bijna iedereen weet tegenwoordig wat veganisme inhoudt, en de mensen die nog geen veganist zijn, schieten vaak in de verdediging. Voor de verslaafden aan vlees-, vis- en zuivelsmaak wordt keihard gewerkt aan steeds beter smakende plantaardige producten.

Die hoef ik echt niet. Maar wat zei je nou, 'ook niet voor gezelschap'? Geen honden meer?

Nee!

Nou ja!

Nou ja, de honden die er al zijn en die zich niet kunnen redden die kunnen opgevangen worden, goed verzorgd door veganisten die nog verslaafd zijn aan het huisdierendom.

Verslaafd, verslaafd, het is gewoon leuk toch? En katten dan?

Die redden zich vaak wel in de natuur.

Nou, lang niet allemaal hoor. En voor zover ze zich wel redden zou dat heel wat vogellevens kosten. Dat wil je toch ook niet!

Nee, maar nogmaals, dit zal allemaal niet van de ene op de andere dag gebeuren. Er ontstaat vanzelf een evenwicht, als wij mensen ons er zo weinig mogelijk mee bemoeien. Misschien komen er wel gieren. De wolven lusten ook wel een hapje.

Over wolven gesproken... Als we alle dieren vrij zouden laten, zouden er nergens hekken staan.

Inderdaad: geen hekken, geen kooien, geen hokken, geen aquaria...

Maar schapen dan? Die zijn juist beter af achter hoge hekken. Met schrikdraad. Tegen de wolven!

Achter hekken of niet, ook schapen zijn niet vrij. Ze kunnen niet hun eigen leven bepalen. Dat ze binnen hekken staan is alleen maar omdat mensen schapen als hun bezit zien. Voor de wol, voor het vlees, voor het behoud van de heide, of gewoon uit nostalgie, omdat het zo leuk voor de mensen is.

Zonder beschermende hekken en honden om zich heen eten die vrije wolven van jou dus alle schapen op.

Honden? Weet je dat honden nog vaker een schaap doodbijten dan wolven?

Dat zijn ándere honden.

Maar wel honden. Daar hoor je zelden over. En zonder hekken kunnen die schapen wegrennen en zal een wolf er minder kunnen doden.

Veganist zullen ze niet worden, al die roofdieren. Dierenleed zal dus blijven bestaan.

Op veel kleinere schaal, want mensen zijn veruit de grootste predatoren.

Conclusie: een wereld waarin ook alle dieren elkaar vrijlaten is onmogelijk.

Helaas moet ik je dáárin gelijk geven. Hoewel?

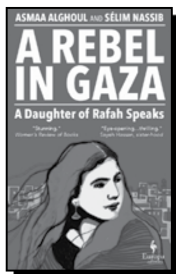
?

Wat dacht je van vleesvervangers voor de wolven?

Belachelijk! Ik bedoel: wat een fantastisch idee!
Ⓐ

Sjakoo's Boekentips

Ga naar de boekwinkel voor meer ammunitie

Asmaa al-Ghoul & Selim Nassib
A REBEL IN GAZA
A Daughter of Rafah Speaks
Geboren in Rafah, opgegroeid in Gaza, blootgesteld aan zowel Israëlische bommen als islamistische tirannie, en geconfronteerd met gevangenschap, doodsbedreigingen, mishandeling, vrouwenhaat, geweld en onderdrukking, is Asmaa al-Ghoul haar waarheid blijven spreken. Ze is blijven leven en liefhebben, lachen en protesteren. In deze ontroerende memoires over opgroeien in Gaza met een honger naar vrijheid en een hartstochtelijke gehechtheid aan de plaatsen die ze haar thuis noemt, vertelt journaliste, schrijfster en activiste al-Ghoul over haar levenslange verzet tegen religieus fanatisme, door de staat gesponsord geweld en alle vormen van onderdrukking en onderwerping. Al-Ghoul is 'te sterk van geest' genoemd, bekritiseerd omdat ze haar haar niet bedekt, bespot omdat ze waarschuwingen negeert en zich uitspreekt tegen onrecht. Haar zuivere, klaroenstekende stem is volledig gericht op dialoog, vrede, liefde en eerlijkheid. Niets lijkt haar te kunnen stoppen. Al-Ghouls *A Rebel in Gaza* biedt een intieme kijk in het leven, de politiek en het overleven in Gaza in de afgelopen jaren en biedt lezers een genuanceerd en uniek perspectief op het huidige conflict.

Europa Editions (2024)
ISBN: 9781787705746, 208 pagina's, € 21.50

Robert Klein
KOUKOULOFORI
Die Vermummten Anarchie und Widerstand in Griechenland 1967–1996
Gedurende de periode die we hier bespreken (1967-1996) werd Griekenland gekenmerkt door verschillende sociale strijden waarin linkse en radicaal linkse rebellie zich uitte, meestal in de verschillende varianten van de communistische klassenstrijd. De afzonderlijke hoofdstukken beschrijven de respectievelijke tendensen van de stadsguerrilla, de culturele invloeden en de plaatsen van waaruit het diffuse spectrum werd gevormd dat vandaag de dag de anarchistische ruimte vertegenwoordigt. Het chronologische kader is gebaseerd op de gebeurtenissen van halverwege de jaren zestig tot halverwege de jaren negentig, waarbinnen veel dingen werden uitgeprobeerd die de melange van verzet in andere regio's sinds de millenniumwisseling hebben bewogen.

Immergrün Verlag, Berlin (2024)
ISBN: 9783910281110, 392 pagina's, € 16.50

Jim Donaghey, Will Boisseau & Caroline Kaltefleiter
SMASH THE SYSTEM
Punk anarchism as a Culture of Resistance
Een dikke pil van 434 pagina's met essays van over de hele wereld over hoe anarchistische punk verzet heeft beïnvloed en geïnspireerd in vele verschillende strijdrichtingen. Punk en anarchisme zijn met elkaar verweven sinds punk zo'n 45 jaar geleden voor het eerst het publieke bewustzijn binnendrong, en hoewel de relatie gecompliceerd is (en niet alomtegenwoordig), is anarchisme geïdentificeerd als de 'primaire politieke metgezel' van punk. Maar nauwgezet onderzoek naar de connecties tussen anarchisme en punk is schaars – het wordt ofwel als vanzelfsprekend beschouwd, sluimert op de achtergrond van andere analyseonderwerpen, of wordt volledig genegeerd. Daar gaan we verandering in brengen met de publicatie van vier boeken over verschillende aspecten van de relatie tussen punk en anarchisme, dit is het eerste deel!

Active Publishing, Krnjak / Karlovac (2022)
ISBN: 9781914567131, 434 pagina's, € 11.00

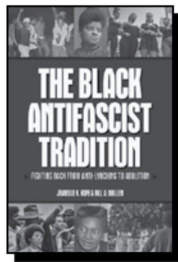
In oktober 2024 verscheen het tweede deel onder de titel:

DIY OR DIE!
Do-It-Yourself, Do-It-Together & Punk Anarchism

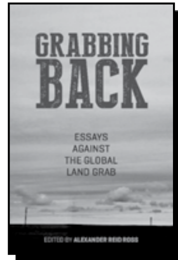
Active Publishing, Krnjak / Karlovac (2024)
ISBN: 9781914567377, 596 pagina's, € 18.00

Jeanelle K. Hope & Bill V. Mullen
THE BLACK ANTIFASCIST TRADITION
Fighting Back From Anti-Lynching to Abolition

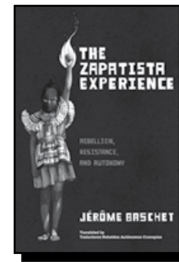
Het verhaal van de strijd tegen fascisme in de Afrikaanse diaspora onthult dat zwart antifascisme altijd van vitaal belang is geweest voor de wereldwijde vrijheidsstrijd. *The Black Antifascist Tradition* is tegelijkertijd een geschiedschrijving om het fascisme te begrijpen en een handboek om je ertegen te organiseren. Het is een essentieel boek om het huidige tijdperk en de uitdagingen die voor ons liggen te begrijpen. Van Londen tot de Caraïben, van Ethiopië tot Harlem, van Black Lives Matter tot *abolitionism*, zwarte radicalen en schrijvers hebben lang geleden begrepen dat fascisme een bedreiging vormt voor het overleven van mensen over de hele wereld. In *The Black Antifascist Tradition* laten de wetenschappers en activisten Jeanelle K. Hope en Bill Mullen zien hoe generaties van zwarte activisten en intellectuelen – van Ida B. Wells in de strijd tegen lynchpartijen tot Angela Y. Davis in de strijd tegen het gevangenis-industrieel complex – in een traditie van zwart antifascisme hebben gestaan. Zoals Davis ooit opmerkte, wijzend op het belang van anti-zwart racisme in de ontwikkeling van het fascisme als ideologie, zijn zwarte mensen 'de eerste en meest getroffen slachtoffers van het fascisme'. De ervaring van het leven onder en het verzet tegen raciaal kapitalisme heeft zwarte radicalen vaak bewust gemaakt van de mogelijkheid van fascisme lang voordat anderen dit gevaar begrepen. Het boek verkent de krachtige ideeën en het activisme van Paul Robeson, Mary McLeod Bethune, Claudia Jones, W. E. B. Du Bois, Frantz Fanon, Aimé Césaire en Walter Rodney, evenals die van het Civil Rights Congress, het Black Liberation Army en de We Charge Genocide-beweging, onder anderen. Hope en Mullen stellen dat de schrijvers en organisatoren in dit boek, door hun licht te laten schijnen op fascisme en anti-zwartheid, ook effectieve middelen en strategieën hebben ontwikkeld om het te overwinnen.

Haymarket Books, Chicago (2024)
ISBN: 9798888900949, 292 pagina's, € 29.00

Alexander Reid Ross (red.)
GRABBING BACK
Essays Against the Global Land Grab
Klimaatverandering verwoest de aarde, terwijl rijke elites proberen zoveel mogelijk van de slinkende grondstoffen van de wereld in te pikken. Zoals Vandana Shiva schrijft: 'land is leven'. Maar land, en de strijd om het te bezitten, is ook macht - koloniale macht en macht van bedrijven, om zeker te zijn, maar ook de macht van de bezitlozen om in opstand te komen en op te roepen een einde te maken aan de wereldwijde landroof. *Grabbing Back* brengt deze strijd in kaart door analyses samen te brengen die de politiek van cultivering en controle blootleggen. In deze bijzondere collectie bundelen activisten ter plekke hun krachten met veelgeprezen wetenschappers om de ontginning en consumptie van ruimte te documenteren, van in beslag genomen huizen tot vernietigde regenwouden, van ecotoerisme in Sri Lanka tot het teerzand van Montana, en om de strategieën en tactieken te schetsen die de vernietiging zouden kunnen stoppen. Met bijdragen van Vandana Shiva, Noam Chomsky, Max Rameau, Grace Lee Boggs, Michael Hardt, Silvia Federici, Andrej Grubačić, Javier Sethness Castro, Ben Dangl, Scott Crow en vele anderen.

AK Press, Edinburgh (2014)
ISBN: 9781849351942, 264 pagina's, € 24.00

Jérôme Baschet
THE ZAPATISTA EXPERIENCE
Rebellion, Resistance, and Autonomy
Op de dertigste verjaardag van de opstand van de inheemse Maya-bevolking in Chiapas reconstrueert *The Zapatista Experience* het traject van de Zapatistische strijd van de afgelopen drie decennia, zowel in zijn concrete verwezenlijkingen als in zijn bijdragen aan de vernieuwing van het kritische en antisystemisch denken. De Zapatistische opstand is een referentie en inspiratiebron geworden voor vele strijden over de hele wereld vanwege haar belangrijke bijdrage aan het herformuleren van een geloofwaardig en wenselijk emancipatiepad, een pad dat brak met voorheen dominante opvattingen: staatscentrisch, productivistisch, eurocentrisch, modernistisch en patriarchaal. Baschet laat zien hoe de Zapatistas erin geslaagd zijn om op grote schaal de concrete ervaring van een andere manier van leven te materialiseren, een voorloper van mogelijke opkomende werelden. De autonome rebellengebieden van Chiapas behoren tot de meest ontwikkelde en radicale van de 'echte utopieën' die vandaag de dag in de wereld bestaan, uitzonderlijk in hun experimenten met zelfbestuur en politieke vorm tegen de staat, betoogt Jérôme Baschet. *The Zapatista Experience* oriënteert de lezer in de overvloed aan Zapatistageschriften over bijvoorbeeld de uitwerking van een ander begrip van politiek, de planetaire conjuncturele analyse van het kapitalisme als een totale oorlog tegen de mensheid, hun opvatting van inheemsheid (*indigenismo*) die breekt met zowel modernistisch individualisme als identiteitspolitiek, en hun opvatting van tijd en geschiedenis. Dit alles in duidelijke tegenstelling tot het neoliberale kapitalisme.

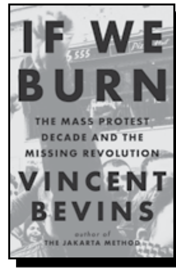
AK Press, Edinburgh (2024)
ISBN: 9781849355704, 264 pagina's, € 23.75

McKenzie Wark
LEAVING THE 20TH CENTURY
Situationist revolutions

De Situationistische Internationale, die op de voorgrond trad tijdens de Parijse onlusten van 1968, bestond uit revolutionaire denkers die tot in de eenentwintigste eeuw sociale bewegingen en de politieke filosofie blijven beïnvloeden. De groep is vooral bekend vanwege Guy Debords *La Société du Spectacle De spektakelmaatschappij*, Uitgeverij IJzer, 2015) en andere belangrijke teksten, maar was in feite enorm divers en radicaal. In dit nieuwe boek verkent McKenzie Wark het volledige bereik van de beweging. Wark volgt de ontwikkeling van de groep van het bohemienachtige Parijs van de jaren vijftig tot de explosieve dagen van mei '68. Warks kijk op de situationisten is biografisch en historisch rijk en presenteert de groep als een ensemble en niet als het geesteskind onder de heerschappij van het beroemdste lid, Guy Debord. Wark zwerft door Europa en de levens van degenen die deel uitmaakten van de beweging – waaronder Constant, Asger Jorn, Michèle Bernstein, Alexander Trocchi en Jacqueline De Jong – en legt een internationale beweging bloot die werd verscheurd door tegenstrijdige passies. Ze volgt het verhaal ook na 1968 om te laten zien wat er gebeurde na het uiteenvallen van de beweging en verkent het leven en de ideeën van T.J. Clark, de Fourieristische utopie van Raoul Vaneigem, René Viénets aardse situationistische cinema, Gianfranco Sanguinetti's grappenmakerij met de Italiaanse heersende klasse, Alice Becker-Ho's verslag van de anonieme taal van de Roma, Guy Debords late films en zijn verrassende werk als spelontwerper.

Verso, London (2024)
ISBN: 9781804294864, 448 pagina's, € 28.00

Vincent Bevins
IF WE BURN
The Mass Protest Decade and the Missing Revolution: 'as good as journalism gets'

Van 2010 tot 2020 namen meer mensen deel aan protesten dan op enig ander moment in de geschiedenis van de mensheid. Waarom is het zo moeilijk om succes te behalen? Van de zogenaamde Arabische Lente tot Gezi Park in Turkije, van Euromaidan in Oekraïne tot studentenopstanden in Chili en Hongkong, het tweede decennium van de eenentwintigste eeuw werd voortgestuwd door explosieve massademonstraties. Maar weinig mensen kregen wat ze wilden. In te veel gevallen leidden de protesten tot het tegenovergestelde van waar ze om vroegen. *If We Burn* is een studie over deze wereldwijde geschiedenis, opgebouwd rond die vreemde maar fundamentele paradox. De journalist Vincent Bevins interviewde honderden mensen wereldwijd en verweeft hun inzichten en herinneringen in een snel en pakkend verhaal. We volgen zijn eigen verontrustende ervaringen in Brazilië, waar een protestbeweging van links en anarchisten leidde tot een extreemrechtse regering die het Amazonegebied in brand stak. In het decennium van het massale protest toonde de mensheid een diep verlangen naar verandering en moedige individuen begonnen iets dat onafgemaakt is gebleven. In deze baanbrekende studie van een buitengewone reeks gebeurtenissen bieden demonstranten en belangrijke actoren dringende lessen voor degenen die de geopolitiek van vandaag willen begrijpen en morgen een betere wereld willen creëren.

Headline Publishing Group (2023)
ISBN: 9781035412280, 352 pagina's, € 24.50

Eind November 2024 verschijnt de Nederlandse vertaling onder de titel:

HET PROTESTDECENNIUM
Wereldwijde opstanden 2010-2020

Omniboek (2024)
ISBN: 9789401920612, 304 pagina's, € 29.99

Al de besproken boeken zijn te verkrijgen en bestellen bij de betere boekhandels (Rosa te Groningen, Boekhandel Opstand te Den Haag en Fort van Sjakoo te Amsterdam). Het Fort van Sjakoo verzorgde deze rubriek en heeft de boeken ook op voorraad. Ondersteun de enige alternatieve boekhandels van Nederland en bestel je boeken dáár.

Fort van Sjakoo
Jodenbreestraat 24
Amsterdam
020-6258979
info@sjakoo.nl
sjakoo.nl

Soundtrack voor de revolutie

INTERVIEW MET RICHARD DE MOS

Tekst Christiaan Verweij

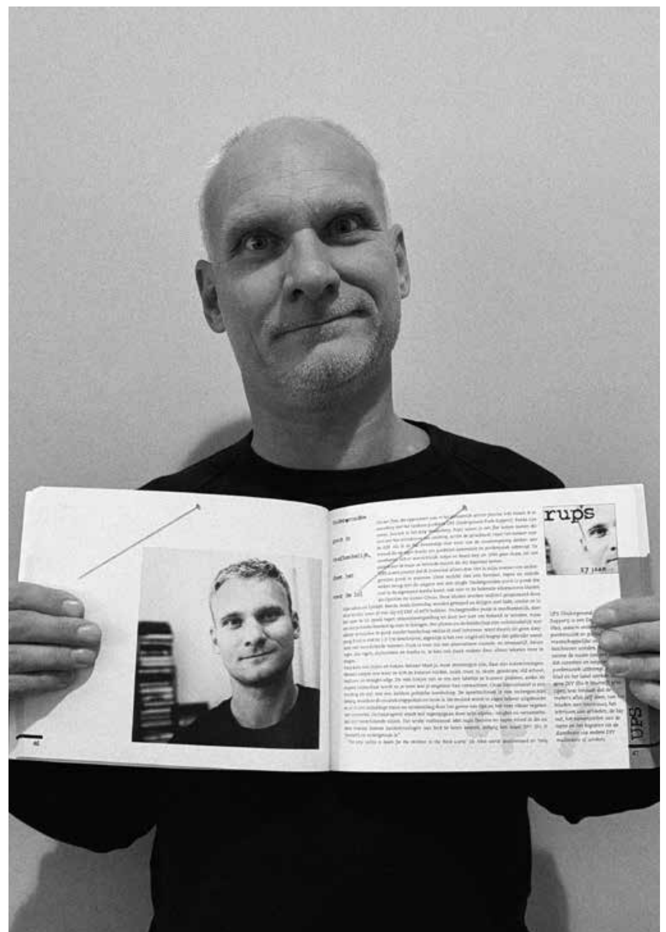
In deze aflevering komt Richard de Mos (52 jaar) aan het woord. De muziekfreaks die zich de afgelopen dertig jaar beziggehouden hebben met metal en/of punk zouden hem kunnen kennen als RUPS: Richard Undergound Punk Support. Ik sprak hem in zijn muziekkamer in Nunspeet over zijn liefde voor muziek. Naast muziek gaat hij er ook graag op uit in de natuur met zijn honden, zijn vrouw of vrienden.

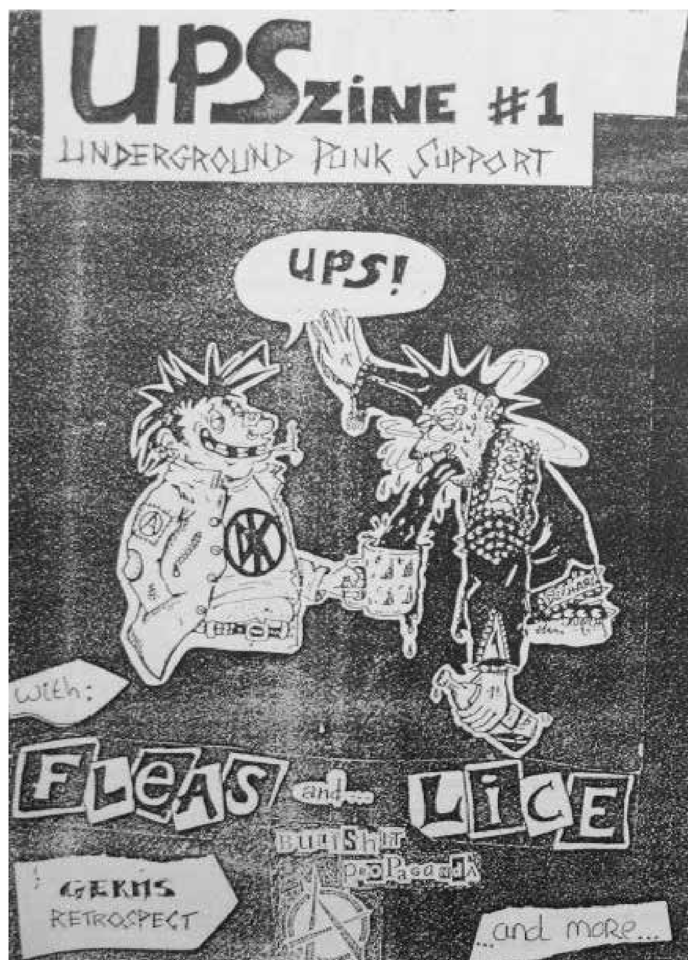
In 2000 kwam het boek *Generatie speldenprik* uit, wat een overzicht gaf van de milieu- en dierenrechtenbeweging waarbinnen jongeren rond de eeuwwisseling actief waren. Jij bent hiervoor geïnterviewd over je *fanzine UPS*. Hoe lang ben je hiermee doorgegaan?

In 1997 ben ik met mijn fanzine begonnen, tegelijkertijd met het uitbrengen van cassettes. Een keer per half jaar bracht ik een nummer uit, waarvoor ik voornamelijk politiek geëngageerde bands interviewde en schreef over optredens en nieuwe releases. Dit deed ik in het Engels en de *zine* ging de hele wereld over. Zo heb ik ook een *splitissue* met een Maleisische fanzine gemaakt. Het schrijven en maken van een zine kost een hoop tijd. De frequentie werd minder en in 2004 was de energie op en ben ik me meer gaan richten op het uitbrengen van vinyl. Daar ben ik nog een flinke tijd mee doorgegaan.

We hebben elkaar leren kennen via *tapetraden*. Er zijn heel wat pakketjes met cassettes verstuurd tussen onze geboorteplaatsen Wapenveld en Soesterberg. De postzegels bewerkten we met plakband of zeep zodat we ze nogmaals konden gebruiken. Best punk toch? Hoe heeft tapetraden jou gevormd als persoon?

Het *traden* heeft een belangrijke invloed op mij gehad. Op deze manier kwam je in contact met mensen die buiten de mainstream bezig waren. Je vond gelijkgestem-

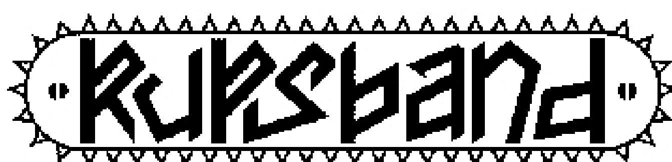
den, wat voor verbinding en vertrouwen zorgde. Later ben ik tevens singles en elpees gaan ruilen. Ik ontving ook regelmatig post van buitenlandse bands die naar Nederland wilden komen. Ze stuurden muziek op en ik deed mijn best om shows voor ze te regelen. Op deze manier ontstond er vriendschap op basis van muziek. Er was duidelijk sprake van een gemeenschappelijke passie. In Nederland had ik ondertussen ook al een behoorlijk netwerk opgebouwd en contact met allerlei kraakpanden en onafhankelijke plekken waar optredens werden verzorgd. Er was sprake van een *network of friends*, zoals dat toen heette. In die tijd kwam ik ook in contact met Braziliaanse bands. Tim, een vriend uit België, had een label met de naam Filth Ear. Hij bracht een verzamelsingle uit met Gritos de Alerta. Ik vond ze zo goed dat ik ze ook ben gaan benaderen voor de release van een single. Mijn voorstel was om een split met een Nederlandse band uit te brengen. Dat vonden ze prima, maar dan moest ik wel naar Brazilië komen voor de opnames. Ondertussen had ik ook contact met een andere band uit Brazilië, namelijk Sick Terror. Zij wilden graag toeren in Europa. Beide bands hadden me uitgenodigd om bij ze langs te komen. Daar ben ik op in gegaan en kwam zo weer over de vloer bij een hoop nieuwe vrienden, gebaseerd op diezelfde passie en hetzelfde vertrouwen als vroeger bij het tapetraden.

Toen ik je in 1988 leerde kennen was de zoektocht naar Nederlandse bands ook een spannende aangelegenheid.

Ja, dat klopt. Je had natuurlijk de mainstream bands uit de Verenigde Staten (VS), die iedereen kende. Maar er waren ook heel veel Nederlandse bands die keihard hun best deden en die zeker de moeite waard waren. Ik vond dit een zekere charme hebben. Zo kende ik de bands Attila, Second Hell, Killer Force en Lärm uit Amersfoort, waar ik op school zat. In mijn klas zat een jongen van wie zijn buurjongen een *headbanger* was. Die wilde wel wat tapes voor mij opnemen. Naast metal hield hij ook van punk. Dus als hij een album voor me opnam op een bandje, vulde hij het restant op met extra muziek. Zo ben ik in contact gekomen met hardcore en punk. In een paar minuten resterende tijd paste wel een nummer of tien van Lärm bijvoorbeeld. Het was een leuke en effectieve manier om zo nieuwe muziek te ontdekken in een pre-internet tijdperk.

Je hebt ook zelf muziek gemaakt.

Mijn eerste band heette Fungus. Die begon ik als puber samen met twee broers uit Soesterberg, die van dezelfde muziek hielden. Best grappig, want we hadden totaal geen ervaring met muziekinstrumenten. De een kocht een drumstel, de ander een gitaar en zo bleef de basgitaar voor mij over. Vanaf *scratch* zijn we begonnen met het maken van muziek. We konden al onze creativiteit in de muziek stoppen. Dit was heerlijk om te doen. En het was

ook wel een soort van uitlaatklep. Ik zat namelijk op een school waar bijna niemand dezelfde muzieksmaak had als ik. Dan is het fijn om een vriendengroep te hebben waarin je je kan uiten. Na het uiteenvallen van deze band ben ik muziek gaan maken op akoestische gitaar en begon ik een project onder de naam Acoustic Front. Dit was een leuke en creatieve periode. Nummers nam ik op voor benefiettapes en twee keer heb ik solo opgetreden. En toen ben ik het bandgevoel toch wel gaan missen. Het viel echter niet mee om opnieuw een band te vormen. Iedereen speelde al in een of twee bands namelijk. Uiteindelijk heb ik een stel nummers voorgelegd aan wat bevriende muzikanten. De klik was er en het idee was om twee singles op te nemen en een aantal optredens te doen. En zo ontstond Rupsband. En ja, na twee singles en een tiental optredens zijn we er ook weer mee gestopt.

Je hebt de laatste jaren ook behoorlijk wat muziek uitgebracht.

In 1997 heb ik onder dezelfde naam als mijn fanzine *UPS* mijn eerste tape uitgebracht: een compilatie van Nederpunk. Ik vond het een leuk idee om bands die in de Nederlandse taal zongen op een tape samen te brengen. De smaak had ik behoorlijk te pakken, want in totaal heb ik vijftien tapes uitgebracht van allemaal verschillende *do-it-yourself* bands. Toen rond 2000 veel mensen overstapten op de cd-r ben ik hiermee gestopt. Dit was de tijd van het thuisbranden. Ik heb slechts één verzamel-cd-r uitgebracht. Dit vond ik veel minder leuk om te doen. Toen ben ik me gaan richten op vinyl. In eerste instantie wilde ik een single uitbrengen met verschillende bands om dit gratis bij een fanzine te verstrekken. Helaas was dit te duur om te doen, dus heb ik het uiteindelijk tegen kostprijs apart verkocht. Het idee was om dit eenmalig te doen, een soort viering van alle contacten die ik had. Toen kwam de band BSE uit Hilversum naar me toe met de vraag een single uit te brengen. Ik had op dat moment niet het plan om nog meer singles uit te brengen, maar ik vond hun muziek en het idee zo leuk dat ik toch opnieuw naar de perserij ben gegaan. En dat werd een stroom van releases door de jaren heen. Door mijn contacten in Brazilië heb ik ook splitsingles met Nederlandse en Braziliaanse bands uitgebracht. Zo werd ik ook een beetje de ambassadeur van de Braziliaanse punk in Europa. Hierdoor kwamen steeds meer Braziliaanse bands naar me toe, zodra ze wilden gaan toeren in Europa. Dit was hartstikke leuk om te doen. Mijn favoriete Braziliaanse band is Ratos de Porão. In de jaren tachtig begonnen ze als punkband en later zijn ze meer *cross-over* gaan maken, een mengeling van hardcore punk en metal. Eigenlijk hebben ze een compleet eigen geluid weten te creëren. Wat dat aangaat zijn ze niet makkelijk in een hokje te stoppen. Ze zijn nog altijd heel *down to earth* en hun teksten zijn maatschappijkritisch. Onder andere op Roadrunner en Alternative Tentacles hebben ze platen uitgebracht. Zelf heb ik helaas niets van ze uitgebracht. Wel heb ik een single van een band uitgebracht waarin hun drummer zat. Deze band heeft niet lang bestaan. Net als heel veel andere bands overigens. Regelmatig bracht ik een single van een band uit die een paar maanden daarna niet meer bestond. Dat werd bij insiders ook wel de vloek van *UPS* genoemd, haha. Met *UPS* richtte ik me volledig op bestaande bands. Daarna ben ik verdergegaan met Moshover Records dat zich juist richt op heruitgaven van bands uit de jaren tachtig en begin jaren negentig. Door prijsstijgingen, dure porto en invoerrechten en toenemende bureaucratie is het steeds moeilijker geworden om een doe-het-zelf-label actief te houden.

Je hebt altijd veel in contact gestaan met protestbands. Hoe heeft dit jouw kijk op het anarchisme beïnvloed?

Het klopt dat ik bezig was met bands met een boodschap. Voor mij hoefde dit niet specifiek het anarchisme te zijn. Wel vond ik het belangrijk dat bands een maatschappijkritische houding hadden. Maar ik heb me nooit in een hokje willen stoppen. Ik probeer me sociaal en solidair op te stellen in het leven. En deze houding is zeker beïnvloed door de bands waarmee ik ben opgegroeid. In anarchie, of het anarchisme, heb ik me nooit verdiept. Een band als The Exploited verkondigt een totaal andere soort anarchie dan een band als Sin Dios. En zo was het anarchisme tijdens de Spaanse Burgeroorlog weer heel wat anders dan in Engeland in de jaren tachtig waar de punks met een hanenkam rondliepen. Wat dat aangaat is het voor mij ook wel een containerbegrip. Ik begrijp dat veel anarchisten de staat willen opheffen en over willen gaan op directe democratie. Dat vind ik moeilijk. Voor mij klinkt dat als een ideaalbeeld. Het zou mooi zijn als het zou werken. Maar dat vraag ik me sterk af. Ik denk niet dat mensen volwassen genoeg zijn om hiermee om te gaan. Er komen altijd weer mensen die de boel verzieken. Dus uiteindelijk heb je toch weer een staat nodig, regels, handhaving en ordebewaking om de mensen die buiten de paden lopen weer in het gareel te krijgen. Tja, moeilijke vraagstukken dus. Het is al snel het ene of het andere uiterste. Het hoeft ook allemaal niet zo zwart-wit te zijn. Het is vooral

belangrijk om jezelf te zijn en respect te hebben voor anderen. In de jaren tachtig had je al thrashbands die een bepaalde boodschap hadden. In het begin zat er weinig inhoud in de teksten. Denk aan Venom, Celtic Frost, Bathory, Slayer, dat was allemaal satan, demonen. Als puber was dat shockerend, leuk en anders. Maar als je wat ouder wordt, heb je toch wel door dat dit inhoudsloos en redelijk kansloos is. En als gasten van boven de dertig jaar nog over de aanbidding van de duivel zitten te zingen, dan vind ik dat een soort van sneu. Gelukkig had je ook bands als Nuclear Assault en Sacred Reich die echt maatschappijkritische teksten hadden op toch wel mainstream albums. Dat sprak mij aan, want over het algemeen was metal voornamelijk heel stoer en een hoop testosteron. Gelukkig waren er ook bands die een andere kant lieten zien en daar ben ik naar gaan luisteren. En zo kwam ik ook steeds meer in de cross-over terecht. Op dat moment had je ook de opkomst van death metalbands. Sommige vond ik in het begin best goed. De hele houding eromheen en de teksten waren niet aan mij besteed; het was een lege *gimmick* geworden. Dus de cross-over, de boodschap en de energie van die muziek, dat trok mij veel meer aan.

Welke protestmuziek is vormend geweest in je leven?

Zoals ik al aangaf in het begin de jaren tachtig thrashbands en daarna cross-over. Denk aan bands als D.R.I., Cryptic Slaughter en C.O.C. Zij gaven duidelijk een bepaalde boodschap in de teksten mee waarin ik me kon vinden. In de loop van de jaren negentig ben ik steeds meer de punkhoek ingegaan met het *UPS*-verhaal. Dan kom je bands als Conflict tegen en de echte protestpunkbands. Dat heeft me zeker gevormd. Ik ben steeds kritischer naar een aantal zaken gaan kijken. Anderzijds heeft het me ook gevormd in het altijd blijven doen van wat ik zelf wil en waar ik volledig achter sta. Op een gegeven moment kreeg je in de punkscene ook de kliekjes en de stempels van 'zo moet je je gedragen'. Je moet veganistisch of op z'n minst vegetarisch zijn. Volgens mij was dit ook wel schapengedrag. Als je daar lang genoeg inzat, zag je toch ook wel dat het een farce was. Mensen die altijd van alles heel hard roepen en ondertussen uit het zicht een biefstuk weg zaten te smikkelen. Uiteraard moet iedereen doen wat die zelf wil. Maar dan zie je wel dat de slogans en de thematiek belangrijker waren dan de echte inhoud. De band Active Minds had goede kritische teksten naar de punkscene toe die ik goed herkende. Ik heb toen ook gezegd: ik doe wat ik zelf wil en waar ik me prettig bij voel. En of ik nu wel of niet vegetariër ben, dat is geen label dat ik bij mezelf wil opplakken. Overigens heb ik een tijd gepoogd om veganistisch te leven. Dat vond ik te moeilijk en te veel van mezelf gevraagd. Dat je bij ieder product wat je in de supermarkt koopt, moet nagaan of het wel of niet veganistisch is. En ook het rekening houden met dit alles als je buiten de deur eet vond ik een heel gedoe. Ik doe het voor mezelf. Ik hoef aan niemand verantwoording af te leggen of ik nu wel of niet een ei eet of een plak kaas of wat dan ook. Deze opstelling heb ik denk ik wel mede dankzij de cross-overscene geleerd, waar teksten als *do it for yourself* of *think for yourself* vaak langskwamen.

Als je je leven over zou mogen doen, wat zou je dan anders doen?

Poeh... ik denk weinig. Ik ben een eerste keer getrouwd geweest en gescheiden, omdat het niet de juiste keuze is geweest. Als ik het over zou moeten doen, zou ik dit huwelijk uiteraard niet overdoen. Maar het heeft me wel gevormd en mijn ogen geopend. Dit verkeerde huwelijk heeft me laten inzien wat wel een goede relatie kan zijn. Dus het heeft me toch gevormd tot de persoon die ik nu ben. Wat dat betreft ben ik tevreden hoe ik mijn leven vorm heb kunnen geven: wie ik nu ben, hoe ik in het leven sta. Dus eigenlijk zou ik mijn leven niet over hoeven te doen. Dat geldt ook voor de keuze dat ik tijdelijk in Brazilië ben gaan wonen. Mensen om mij heen zagen dat als een hele moedige stap. Je laat alles achter wat je hebt opgebouwd. Van de keuze om iets nieuws op te bouwen in Brazilië heb ik geen spijt. Uiteindelijk ben ik samen met mijn vrouw teruggekomen naar Nederland. De stap om in Brazilië te gaan wonen was een van de leukste dingen die ik in het leven heb meegemaakt; het heeft me gevormd en ik kijk er met trots op terug. Naderhand zou ik het dus zeker niet anders gedaan hebben.

Wat is jouw bijdrage voor de soundtrack voor de revolutie?

Een nummer dat zeker niet mag ontbreken en wat heel tekenend is geweest in mijn leven is het nummer 'American Paranoia' van Attitude Adjustment. Ik was een jaar of vijftien toen ik het voor het eerst hoorde. Ze zingen: '*It's a depressing world, but we can make it a better world if we unite, show them how*'. Dat vind ik een hele mooie boodschap. De wereld is geen pretje. Er gebeurt een hoop rotzooi en er lopen heel wat slechte mensen rond. Maar laten we er het beste van maken met de mensen die dat wel willen. Dat is voor mij ook de boodschap achter punk. Je kan klagen over een heleboel dingen, maar laten we het vooral

zelf doen. Zo kan je ook een platenlabel beginnen als je vindt dat de platen in de winkel te duur zijn. Dan verkoop jij ze gewoon voor een aantrekkelijkere prijs. En als ik dan kijk naar een ander nummer voor de soundtrack voor de revolutie dat wat minder positief is, maar qua boodschap meer past bij hoe ik tegenwoordig tegen de samenleving aankijk dan is het ‘Hard day on the planet’ door Loudon Wrainwright III. De boodschap van het nummer is dat we toch wel in een treurige wereld leven en het wordt er niet echt beter op. De boodschap is dat het misschien maar beter is om de stekker eruit te trekken, dus uit *mankind*. Dat de wereld weer beter wordt zodra de mensen er niet meer zijn. Maar hij zegt ook dat hij bang is dat de paar mensen die dit overleven er weer eenzelfde rommeltje van gaan maken. Misschien een misantropische boodschap, maar, laten we eerlijk zijn, waarschijnlijk op de lange termijn wel de meest realistische. In de tussentijd laten we dan maar voor de boodschap van Attitude Adjustment gaan! Ⓐ

Graai uit de kast

Tekst Christiaan Verweij

Ronnie en de Ronnies was een Nederlandse band die in de jaren zestig actief was onder leiding van Amsterdammer Ronald Schutte alias Ronnie. Het creatieve brein achter deze band was Peter Koelewijn. In 1967 wisten ze een hit te scoren met het hilarische nummer ‘Beestjes’, wat ging over een *delirium tremens*. Het stond veertien weken in de Top 40 met als hoogste notering de dertiende plek. Als muzikant wist Ronnie – misschien niet geheel toevallig – behoorlijk wat hoeveelheden alcohol weg te werken en toen het hem na een paar jaar ‘gekkenwerk’ te veel werd, zette hij een punt achter zijn muzikale carrière en ging verder als ondernemer.

Ik heb vier singles van Ronnie en de Ronnies in de kast staan. Naast uiteraard ‘Beestjes’ vind ik ‘Doe het zelf’ een heerlijk nummer en de moeite waard er even uit te trekken. De songtekst is geschreven door Piet Visser. Deze man was goed in smartlappen schrijven en een van zijn bekendste nummers is ‘Geef mij maar Amsterdam’, wat we natuurlijk allemaal kennen van Johnny Jordaan. Ik voeg er overigens graag aan toe dat ik deze single zeker niet in mijn collectie heb. Het nummer ‘Doe het zelf’ gaat over dat je heel veel dingen prima zelf kan doen. Heb je een nieuwe schuur nodig? Doe het zelf. Heeft je auto reparatie nodig? Doe het zelf. En als je het nog steeds niet aan de praat krijgt, dan pak je gewoon de fiets en doe je het alsnog zelf. De grap van het nummer is dat je hier uiteraard in kan doorslaan. Bijvoorbeeld dat je gelijk ‘doe het zelf’ antwoordt als iemand je om hulp vraagt.

De doe-het-zelfgedachte is mij op het lijf geschreven. Het is geweldig om dingen zelf te doen. Maar het is natuurlijk helemaal geweldig om dingen samen te doen. En nu we het monster fascisme steeds meer in de bek moeten kijken, is samenwerken heel hard nodig. Uiteraard is het belangrijk om dingen zelf te doen om dit gedrocht te stoppen, maar ik hoop toch echt dat er weer samenwerkingsverbanden komen voor het in de praktijk brengen van solidariteit alsook het noodzakelijke verzet. Hopelijk dat de Vrije Bond hier een rol in kan spelen. En dat we als anarchistische organisatie ons eigen tijschrift *Buiten de Orde* uitbrengen is een hele prestatie. En dat ik als muziekliefhebber hier met mijn rubrieken ‘Soundtrack voor de revolutie’ en ‘Graai uit de kast’ aan kan bijdragen vind ik een hele eer. Enne, als jij denkt dat je het beter kan of wat dan ook: dan doe je het toch lekker zelf! Ⓐ

BRIEVENRUBRIEK
Rubriek voor ingezonden reacties

Meningen gezocht! Ben je het ontzettend eens met iets dat in *Buiten de Orde* verschenen is, of ben je boos geworden van iets dat je hebt gelezen? Wil je reageren op een artikel of een ingezonden reactie? Mail je reactie van niet meer dan 275 woorden naar redactie@buitendeorde.nl.

Beeld Dr. Pressure

UITGANGSPUNTEN DE VRIJE BOND

1. De Vrije Bond gaat uit van en streeft naar een anarchistische samenleving waarin een mens zelf kan bepalen hoe het leven in te richten.
2. De Vrije Bond is een organisatie van anarchistische individuen en groepen gebaseerd op:
   - gelijkwaardigheid van alle mensen;
   - autonomie van het individu;
   - zelfbestuur en zelfbeheer, vrije vereniging en federalisme;
   - een goed milieu en een vitale natuur;
   - de afschaffing van alle vormen van gezag (bijvoorbeeld op economisch, politiek, sociaal, religieus, cultureel of seksueel gebied);
   - de opbouw van een vrije samenleving zonder klassen, staten, of grenzen, gebaseerd op anarchistische werkwijzen en wederzijdse hulp.
3. De totstandkoming van een vrije samenleving kan onmogelijk het werk van de Vrije Bond alleen zijn. Wij willen de anarchistische beweging uitbreiden, bekendheid geven aan onze ideeën, en deze verwezenlijken. Directe actie in woord en daad is het belangrijkste middel van de Vrije Bond.
4. Aangezien onderdrukking, kapitalisme en uitbuiting wereldwijde fenomenen zijn is onze strijd een internationale strijd. De Vrije Bond verwerpt elke vorm van nationalisme en stelt hiertegenover een federalistische organisatie van de maatschappij. Naast het verenigen van anarchistische groepen en individuen in onze directe omgeving, onderhoudt de Vrije Bond ook contacten met anarchisten en anarchistische federaties wereldwijd.
5. De samenleving waar de Vrije Bond naar streeft zal een pluriforme samenleving zijn. Verscheidenheid in ideeën en strategieën door aangesloten groepen en individuen is inherent daaraan.
6. De Vrije Bond biedt geen blauwdruk voor een toekomstige samenleving, alleen de praktijk kan dit uitwijzen. Wat de Vrije Bond wel biedt is een organisatiestructuur waar op anarchistische wijze mensen van allerlei schakeringen strijdbaar en solidair het debat kunnen aangaan, van elkaar kunnen leren en kunnen samenwerken.
7. De Vrije Bond initieert en ondersteunt activiteiten die de verwezenlijking van de uitgangspunten bevorderen.

WORD LID VAN DE VRIJE BOND

Word lid van de Vrije Bond!
Ontvang *Buiten de Orde* viermaal per jaar!

Contributierichtlijnen per maand:

Inkomen € 0 t/m € 500:
€ 2,- per maand
Inkomen € 500 t/m bijstand:
€ 4,- per maand
Inkomen bijstand t/m minimumloon:
€ 6,- per maand
Inkomen hoger dan minimumloon:
€ 8,- per maand
(meer is ook welkom)

Geef je op via: vrijebond.nl/word-lid

Je contributie kun je overmaken op:
IBAN: NL80 INGB 0005 4954 73
BIC/Swift: INGB NL2A
t.n.v. Vrije Bond te Amsterdam

VERZET IN EN TEGEN NEDERLAND

TEKST, SCRIPT GUUS MOYSTADT
TEKENINGEN MAS HAB

JANUARI 1933, DE HAVEN VAN SOERABAJA.

DE KOLONIALE OVERHEID WIL SALARISVERLAGINGEN INVOEREN VOOR HET MARINEPERSONEEL IN INDONESIË.

DUS HET EUROPESE PERSONEEL KRIJGT 4% VERLAGING...

...EN DE INLANDERS 7%.

BETER WACHTEN WE TOT DE MEESTE SCHEPEN OP ZEE ZIJN,

DAN KUNNEN ZE NIET ZO RELLEN.

EIND JANUARI WERD HET DUS BEKENDGEMAAKT, MAAR ALLEEN AAN HET EUROPESE PERSONEEL.

HOEZO 4% VERLAAGD?!

NEEM ZELF EEN SALARISVERLAGING!

LAFAARDS!

ONDER DREIGEMENTEN GAAT HET EUROPESE PERSONEEL TOCH TERUG NAAR HET WERK.

PAS VIER DAGEN LATER HOORT HET INDONESISCHE PERSONEEL OVER HUN SALARISVERLAGING.

HUN SOLIDARITEIT BLIJKT ECHTER STERKER, EN ZIJ GAAN NIET TERUG NAAR WERK. HIERVOOR WORDEN 425 MAN GEARRESTEERD.

DE VOLGENDE DAG HOORT HET PERSONEEL AAN BOORD DE HR. MS. DE ZEVEN PROVINCIËN OVER DEZE AGRESSIEVE AANPAK.

MATROOS 1E KLASSE PARADJA NEEMT HET WOORD:

SOLIDARITEIT VAN ONZE EUROPESE KAMERADEN ONTBREEKT, DUS MOETEN WE ZELF MAAR TERUG NAAR SOERABAJA ZEILEN, EN DE VRIJLATING VAN ONZE KAMERADEN EISEN!

HET PLAN LEKT, MAAR...

MUITERIJ?

DAAR HEBBEN ZE DE BALLEN NIET VOOR!

HET SCHIP WORDT OVERGENOMEN,

EN BEGINT NAAR SOERABAJA TE VAREN.

INMIDDELS ZIT MEN IN SOERABAJA NOCH IN NEDERLAND STIL.

COLIJN, LEIDER VAN DE ANTI-REVOLUTIONAIRE PARTIJ (ARP), OORLOGSMISDADIGER UIT DE ACEHOORLOG EN SHELL-MILJONAIR, REAGEERT FEL:

DE HOOFDZAAK IS DAT ER EEN KLAAR GEVAL VAN MUITERIJ IS, DAT DIE MUITERIJ MOET WORDEN ONDERDRUKT,

ZONODIG DOOR HET SCHIP MET EEN TORPEDO NAAR DE BODEM VAN DE OCEAAN TE ZENDEN.

DE MUITERIJ WORDT TOT EEN TRAGISCH EINDE GEBRACHT WANNEER EEN BOM WORDT GEWORPEN OP HET SCHIP-

LIEVER HET HELE MANSCHAP TE VERMOORDEN,

DAN HUN POLITIEKE DAAD TE LATEN VOLBRENGEN.

19 MAN KOMEN OM, EN DE INDONESIËRS VAN HET MANSCHAP WORDEN GEVANGENGEZET.

